БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 304 (16.690). | 31 декабрь 1976 йил, жума | Баҳоси 2 тийин.

СССР Марказий статистика бошқармасининг ахбороти

Граждан авиацияси ходимлари пассажир обороти ва халқ хўжалиги тармоқларида авиацияни ишлатиш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Ҳаво транспорти орқали 100 миллиондан ортиқ пассажир ташилди. Қишлоқ хўжалигида 84 миллион гектар майдонда авиация-химия ишлари бажарилди.

БУЮК БУНЁДКОРЛИК ЙИЛИ

УНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ тўнғич йили календарида сўнгги саҳифа ҳам очилди. Буюк зафарларга йўғрилган қадрдон йилимизнинг барча уч юз олтмиш олти куни ҳам шонли Коммунистик партиямизнинг азму қарори билан, совет халқининг ғайрат-шижоати туфайли ғоят сермазмун, мароқли бўлди. Йилимизнинг ўзгача файзи, ўзига хос тароватини аввало КПСС XXV съезди белгилаб берди. Съезд ички ва ташқи сиёсат соҳасида партиянинг навбатдаги вазифаларини, 1976—1980 йилларда мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг Асосий йўналишларини белгилаб берди.

Совет кишилари ўнинчи беш йилликни экономика ва маданиятнинг ҳамма соҳаларида улкан муваффақиятлар билан нишонлашга астойдил енг шимариб киришдилар. Буни мамлакатимизда бунёд этилаётган янги-янги завод ва фабрикалар, улкан энергетика иншоотлари, қишлоқ хўжалик оборотига киритилаётган миллион-миллион гектар экинзорларда, республикамизнинг саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида эришилаётган янгидан-янги меҳнат ғалабаларида кўриш мумкин. Буни бир беш йилликда икки беш йиллик миқдорида план бажариш ташаббусини бошлаган ва «Унлар ташаббуси» номини олган ҳаракатда ҳам кўриш мумкин. Мана шу фидокорлар республикамиз индустриясининг коллективларини Ватан бахт-саодати йўлида зарбдор меҳнат қилишга даъват этдилар. Натижада Ўзбекистон ишчилар синфи йиллик планни барвақт бажариб, пландан ташқари неча юз миллион сўмлик маҳсулот етказиб берди.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида қўлга киритилган ютуқлар салмоғи рекорд йили ҳисобланган барча йиллардан ҳам ортиқ бўлди. Пахтакорларимиз баҳорнинг серёғин келиши, ёзнинг жазирама иссиғи, кузнинг одатдан ташқари совуқ келиши оқибатида юз берган қийинчиликларни мардонавор енгиб, она-Ватан хирмонига 5 миллион 330 минг тоннадан кўпроқ «оқ олтин» етказиб бердилар. Бу— 1975 йилдагидан 330 минг тонна кўпдир. Шуниси қувончлики, биринчи сортларга топширилган пахта ялпи ҳосилнинг 80 процентидан ошиб кетди. Ингичка толали пахта етиштириш муттасил кўпаймоқда.

Янги йил арафасида яна шу нарсани таъкидлаш ёқимлики, пахтачиликнинг энг сермеҳнат жараёни бўлган ҳосил йиғим-теримини механизациялашда кескин бурилиш ясалди. Тошкент, Сирдарё, Жиззах областлари пахтакорлари бу борада карвонбошилик қилиб, ҳосилнинг 72-84 процентини машиналарда териб олдилар. Республика механизаторлари «зангори кема»лар бункеридан тўккан пахта 2,9 миллион тоннадан ошиб кетди.

Ғаллакорлар ялпи дон ҳосилини 2 миллион тоннадан ошириб, давлат омборига топшириқда белгиланганига нисбатан 1,6 баравар кўп дон тўкдилар. Қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида эришилган ютуқлар ҳам ҳар қачонгидан салмоқли бўлди. Қишда асраш учун ғамлаб қўйилган маҳсулотни ҳам қўшиб ҳисоблаганда бу йил соҳибкорлар тайёрлаган мева ва сабзавот 4 миллион тоннани ташкил этди. Пилла, гўшт, сут, қоракўл тери ва бошқа маҳсулотлар етиштириш ҳар қачон[illegible] кўпайди.

[illegible]алистик мажбуриятлар бажарилганлиги муносабати [illegible]арказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. [illegible]амиз меҳнат аҳлига йўллаган табрикнома[illegible] республикамиз [illegible] меҳнат зафарлари [illegible]ланди. «Ўзбек пахтакорлари ўнинчи беш йилликни яхши бошладилар, — дейилади ҳаммамиз учун ғоят азиз бўлган бу ҳужжатда. — Колхоз ва совхозлар мўл ҳосил етиштирганликлари, пахта харид қилиш юзасидан белгиланган ҳажмни ошириб бажарганликлари... тўғрисидаги хабарни бутун совет халқи шубҳасиз зўр мамнуният билан кутиб олади. Бу — партия XXV съезди қарорларини ва КПСС Марказий Комитетининг 1976 йил октябрь Пленуми ўртага қўйган вазифаларни амалга ошириш ишига қўшилган катта ҳиссадир».

Партия XXV съездида 1976—1990 йилларда мамлакат бундан аввалги ўн беш йилдагига нисбатан тахминан икки баравар кўп моддий ва молиявий ресурсларига эга бўлади. Шу тариқа партия Программасида, сўнгги съездларда ўртага қўйилган асосий социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этиш учун янги имкониятлар вужудга келади деб таъкидланганди. Бу гап аввало совет кишиларининг фаровонлигини янада оширишга, уларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилашга, соғлиқни сақлаш, маориф, маданиятни анча тараққий эттиришга — хуллас янги инсонни камол топтиришга, шахсни ҳар тарафлама вояга етказиш, социалистик турмуш тарзини такомиллаштиришга кўмаклашадиган ҳамма соҳаларга тааллуқлидир. Шу жиҳатдан олганда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақини ошириш тўғрисида яқингинада қабул қилган қарори жуда катта аҳамиятга моликдир. Қарорга кўра 31 миллион кишининг иш ҳақи ўрта ҳисобда 18 процент оширилиши кўзда тутилмоқда. Совет кишиларининг шу қарор муносабати билан кўрадиган бир йиллик фойдаси 7 миллиард сўмдан ҳам ошиб кетади.

Партия ва ҳукуматимизнинг совет кишилари моддий фаровонлигини юксалтириш тўғрисида кўрсатаётган бу ғамхўрлиги барча совет кишилари қатори республикамиз меҳнаткашларини ҳам янги марраларни эгаллашга руҳлантирмоқда. Кунги кеча матбуотда эълон қилинган ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маъқуллаган Тошкент области меҳнаткашларининг чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш юзасидан зиммаларига олган мажбуриятлари бунинг яққол далилидир. Тошкент областининг меҳнаткашлари Киев область чорвачилик ходимларининг КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга йўллаган мактуби ва Леонид Ильичнинг жавоб хатида бу ватанпарварлик ташаббусига берилган юксак баҳодан руҳланиб, ўнинчи беш йилликнинг иккинчи йилида бу йил эришилган даражадан анча кўп миқдорда маҳсулот етиштиришга аҳд қилдилар. Киевликлар ташаббуси каби Тошкент области чорвадорларининг ватанпарварлик ҳаракати ҳам бутун республикамизда кенг қулоч ёзиши турган гап.

Йилимизни ҳар томонлама муваффақиятли якунлаётган эканмиз, бу жонажон партиямиз ва Совет ҳукуматининг кундалик бераётган катта ёрдами ва кўрсатаётган буюк ғамхўрлиги ифодаси, ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва меҳнаткаш зиёлилар ижодий меҳнатининг натижаси эканлигини ҳис этамиз. Айни пайтда беш йилликнинг иккинчи йилида ўз кўлами ва миқёси жиҳатидан янада улуғвор вазифалар олдимизда турганлиги маълум. Улуғ Октябрнинг 60 йиллик юбилейи муносабати билан коммунист ва комсомоллар умумхалқ социалистик мусобақасининг олдинги сафида боришга даъват этилгандирлар.

Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXV съездида қилган докладида «Бизнинг календарларимизда: 1976 йил—Улуғ Октябрь социалистик революциясининг эллик тўққизинчи йили деб ёзиб қўйилган. Бу шунчаки ёзиб қўйилган сўзлар эмас, совет халқининг ҳозирги кундаги бунёдкорликлари Октябрь ишларининг бевосита давомидир. Бу бунёдкорликлар Улуғ Ленин ғояларининг амалда мужассамланганидир» деган эди. Бу йил билан хайрлашарканмиз, ҳаммамиз ва ҳар биримиз ҳақиқатан ҳам 1976 йил буюк бунёдкорлик йили бўлди деб айта оламиз.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Н. А. ҒАНИХЎЖАЕВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Партия ва совет органларида кўп йил, самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ишлар мудирлиги социал таъминот ва шахсий пенсиялар бўлимининг мудири Наби Абдуманнопович Ғанихўжаев Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

Тошкент шаҳри, 1976 йил 30 декабрь.

АЖОЙИБ МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

ҚУРИЛИШ, МОНТАЖ ВА ЛОЙИҲАЛАШ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ИШЧИЛАРИ, ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ХОДИМЛАРИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРИГА, АВТОМОБИЛСОЗЛАРГА, МАШИНАСОЗЛИК ВА МЕТАЛЛУРГИЯ ЗАВОДЛАРИ, ХИМИЯ ВА НЕФТЬ ХИМИЯСИ САНОАТИ КОРХОНАЛАРИНИНГ КОЛЛЕКТИВЛАРИГА, ҚАМА АВТОМОБИЛЬ КОМПЛЕКСИНИ БАРПО ЭТИШДА ҚАТНАШАЁТГАН ҲАММА КИШИЛАРГА

Азиз ўртоқлар!

Сизларни ажойиб меҳнат ғалабаси— кўп юк ортувчи автомобиллар ишлаб чиқарадиган Кама заводлар комплексининг биринчи навбати барпо этилиб фойдаланишга топширилганлиги муносабати билан сидқидилдан табриклайман. Аслида йилига 75 мингта кўп юк ортадиган автомашина ва 115 мингта дизель двигатели ишлаб чиқаришга мўлжалланган янги катта автомобиль заводи ишлаб турган корхоналар сафига қўшилди. Сизларнинг катта меҳнат ғалабангиз партия XXV съезди экономикани ривожлантириш, унинг самарадорлигини ошириш ва шу асосда совет кишиларининг моддий фаровонлигини ҳамма чоралар билан яхшилаш борасида қўйган вазифаларни хал этишда муҳим аҳамиятга эга.

Энг замонавий серунум машина-ускуналар билан жиҳозланган ажойиб завод корпуслари қисқа муддат ичида қад кўтарди. Автомобилсозларнинг руҳланиб ижодий меҳнат қилишлари учун яхши иш ва маиший турмуш шароити яратилди. КамАЗ қурилиш кўлами ва суръати жиҳатидан Ватан ва жаҳон практикасида мислсиздир.

Қурувчилар, монтажчилар, автозаводчилар КПСС XXV съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдириб ҳақиқатда қаҳрамонона иш қилдилар — съезд олди кунлари заводнинг бош конвейеридан автомобиллар кўплаб ишлаб чиқарила бошланди. Транспортда, қурилишда, қишлоқ хўжалигида бу машиналар ғоятда серунум, пухта ва тежамли ишлаётганлиги билан фахрланишга ҳақлисиз.

Эришган муваффақиятларингиз — ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар кўпминг кишилик коллективининг фидокорона, серунум меҳнати натижаси, социалистик мусобақа кенг қулоч ёйганлигининг, саноат объектларини жадал қуришнинг илғор тажрибаларидан прогрессив лойиҳа ечимлари ва индустриал қурилиш методларидан ижодий фойдаланишнинг. Татаристон область партия ташкилоти, шунингдек КамАЗни барпо этишда қатнашаётган ҳамма коллективлар партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари олиб борган катта ташкилий ва сиёсий ишларнинг натижасидир.

Барча иттифоқдош республикалар саноат корхоналари ва ташкилотларининг меҳнаткашлари шу умумхалқ қурилишига салмоқли ҳисса қўшдилар. Бу нарса мамлакатимиз халқлари маънавий-сиёсий бирлиги ва бузилмас дўстлигининг яна бир яққол далилидир. Бир қанча қардош социалистик мамлакатларнинг меҳнаткашлари ҳам КамАЗни замонавий машина-ускуналар билан жиҳозлашга ҳисса қўшдилар.

Зарбдор комсомол қурилиши деб эълон қилинган КамАЗ қурилишига комсомол чақириғига биноан жўшқин қалб ҳарорати амри билан келган неча ўн минглаб йигит-қизларнинг меҳнат зафарлари юксак баҳога сазовордир.

Кама автомобиль комплекси ва у билан бирга қурилаётган ҳамда Ватан шаҳарсозлигининг энг сўнгги ютуқларига мос янги Набережние Челни шаҳри — социалистик экономика жўшқин равишда ўсаётганлигининг, кишиларимизнинг қобилият ва истеъдоди равнақ топаётганлигининг, Ленин партияси раҳбарлигида эришилган буюк зафарлар ва ғалабаларнинг яққол тимсолидир.

Куч-ғайратлари ва истеъдодлари билан автомобиль гигантини бунёд этаётган шу чинакам қаҳрамонона қурилишда қатнашаётган кишилар қурилиш самарадорлиги ва сифатини янада ошириш, ишга туширилган қувватларни тезроқ ўзлаштириш, 1977 йилги ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги шарафига ўз зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажариш; Кама автомобиль комплекси иккинчи навбатини ишга туширишни тезлаштириш учун ҳамма куч, билим ва орттирган тажрибаларини ишга соладилар, деб қатъий ишонч билдираман.

Йиллар ўтар, лекин ҳамма совет кишилари Камадаги меҳнат жасоратини фахрланиб эсга оладилар, деб астойдил ишонаман.

Менинг юбилейим муносабати билан йўллаган самимий қутловларингиз учун сизларга сидқидилдан ташаккур билдираман. Азиз ўртоқлар, янги йилда сизларга Ватанимиз фаровонлиги йўлидаги меҳнатингизда катта муваффақиятлар, сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат тилайман.

Л. БРЕЖНЕВ.

«ПРАВДА» ГАЗЕТАСИ РЕДАКЦИЯСИГА

70 ёшга тўлганлигим муносабати билан КПСС Марказий Комитети, «Правда», бошқа газета, журналларнинг редакциялари, телевидение ва радио партия ҳамда совет органларидан, жамоат ташкилотларидан, республикалар, ўлкалар, областлардан, меҳнат коллективларидан, қардош социалистик мамлакатлар, коммунистик ва ишчи партияларнинг раҳбарларидан, давлат арбобларидан ва Совет Иттифоқи ҳамда чет давлатларнинг айрим гражданларидан менинг номимга эзгу истаклар изҳор қилинган кўпгина табриклар ва қутловлар олишди. Афсуски, ҳар бир хат, телеграмма, мактубга алоҳида-алоҳида жавоб қайтариш иложи йўқ. Шу сабабли мен ўша кунларда дўстона сўзлари билан менга мурожаат қилган барча кишиларга «Правда» саҳифаларида чин кўнгилдан ташаккур изҳор қилишни истайман.

Мен шахсан таниш бўлган ўртоқларнинг ёки таниш бўлмаганлари ҳолда 4 йил давом этган урушнинг олис йўлларида ёнма-ён туриб боришга ёки партия, совет, хўжалик қурилиши фронтларида биргаликда меҳнат қилишга тўғри келган ўртоқларнинг қутловлари мени ғоят завқлантирди.

Заводлар, қурилиш ва транспорт корхоналари, совхоз ва колхозлар, муассаса ва ўқув юртлари меҳнаткашлар коллективларидан, ҳарбий қисмларнинг шахсий составидан олинган хатлар мен учун жуда қимматлидир. Бу хатларда тўлқинлантирадиган, бардамлик, куч, ишлаш ва яна ишлаш истагини бахш этадиган асосий нарса шуки, партия ўтказиб келаётган йўл тўла-тўкис маъқулланди ва астойдил қўллаб-қувватланди. партия XXV съездининг қарорлари маъқулланди. Бу қарорлар коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида бутун партиянинг, бутун халқнинг иш программасидир.

Меҳнат аҳлининг ана шу мадади зиммага кўпдан-кўп вазифаларни юклайди. Бу мадад муваффақиятларга тобора сергаклик билан баҳо бериш, биз бажаришимиз лозим бўлган ишларнинг буюк ҳажмларини янада яхшироқ кўра билиш, планларимизда ва хатти-ҳаракатларимизда миллионларча меҳнаткашларнинг энг муҳим манфаатлари ва эҳтиёжларини тўлароқ ҳисобга олиш вазифаларини юклайди.

Мен қардош социализм мамлакатларидаги барча дўстларимиздан, ер юзининг турли қисмларидаги барча коммунист ўртоқларимиздан, империалистик жабр-зулм ва агрессияга қарши, озодлик, мустақиллик ва тараққиёт учун, ер юзида мустаҳкам тинчлик учун курашаётган ҳамма кишилардан астойдил миннатдорман. Уларнинг табриклари ва қутловларига партиямизнинг ва Совет давлатининг халқаро фаолияти маъқулланаётганлиги ва қўллаб-қувватланаётганлигини кўрсатувчи далил дейишдан бошқача баҳо беролмайман.

Туғилган кунимга 70 йил тўлганлиги муносабати билан мени табриклаган чет давлатларнинг раҳбарларига, чет эллардаги сиёсий арбобларга самимий ташаккур изҳор қилишни кўнглимга хуш келадиган бурчим деб ҳисоблайман. Шу муносабат билан қуйидагиларни яна таъкидлаб ўтишни жоиз деб ўйлайман: Совет Иттифоқининг тинч-тотув яшаш асосида халқаро тинчликни барпо этиш йўлидаги салмоқли ижобий ролини ҳозирги кунда ҳамма эътироф этмоқда. Совет Иттифоқи бундан буён ҳам кескинликни юмшатиш жараёнини чинакам универсал ва чинакам муқаррар давом этадиган жараёнга айлантириш учун қўлидан келган ҳамма чораларни кўраверади.

Совет коммунисти учун ўз меҳнати унинг ўртоқлари ва ватандошларининг меҳнати билан қўшилиб Улуғ Октябрь социалистик революциясининг байроғига ёзилган ғоя ва мақсадларни рўёбга чиқаришга ёрдам бераётганлигини англашдан кўра ҳам катта қувонч йўқ. Шу боисдан менга Қаҳрамоннинг иккинчи Олтин Юлдузи топширилган ва КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, Совет ҳукуматининг табриги эълон қилинган унутилмас кундагидек ҳозир ҳам қуйидагиларни яна ва яна таъкидлаб ўтишни истайман: менинг бутун ҳаётим партия билан чамбарчас боғланган, нимагаки эришган бўлсам, буларнинг ҳаммаси учун партиядан миннатдорман, мен ўз билимим, тажрибам, куч-қувватимни партияга батамом бағишлаб келдим ва бағишлайвераман. Бу эса, менга юбилей муносабати билан менинг шаънимга айтилган гапларнинг ҳаммасини партияга, Ленин вужудга келтирган, Ленин йўлидан комил ишонч билан бораётган, Ленин чизиб берган режаларга мувофиқ коммунистик жамият қурилишига бошчилик қилаётган партияга тааллуқли деб айтиш ҳуқуқини беради, деб ўйлайман.

Л. БРЕЖНЕВ.

ПАРРАНДАБОҚАРЛАР ЗАФАРИ

КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XIX съезди қарорларини амалга ошираётган Калинин райони паррандабоқарлари янги йил арафасида катта меҳнат ютуғини қўлга киритдилар. Давлатга тухум сотиш халқ хўжалик плани муддатидан олдин ортиғи билан адо этилди. Қабул пунктларига 35 миллион донадан зиёд тухум етказиб берилди. Бу, пландагидан 600 минг дона кўп.

Бу зафарга «Қорасув» давлат наслчилик заводи, «Ўзбекистон» паррандачилик фабрикаси, Оржоникидзе номли, «Москва» колхозлари паррандабоқарлари салмоқли ҳисса қўшдилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

1977 ЙИЛДА ГЎШТ, СУТ, ТУХУМ ЕТИШТИРИШНИ ВА ДАВЛАТГА СОТИШНИ КЎПАЙТИРИШ ЮЗАСИДАН САМАРҚАНД ОБЛАСТЬ ЧОРВАДОРЛАРИНИНГ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети 1977 йилда гўшт, сут, тухум етиштиришни ва давлатга сотишни кўпайтириш юзасидан Самарқанд область чорвадорларининг социалистик мажбуриятларини маъқуллади.

Область ва район партия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Киев область чорвадорларига йўллаган мактуби асосида чорвачилик ходимлари ўртасида ташкилотчилик ва сиёсий ишни авж олдириб юбориш, бу ишни маҳсулот етиштириш ва давлатга сотишни янада тез суръатлар билан кучайтиришга, чорвачиликни жадал юксалтириш учун ҳар бир хўжаликдаги барча резервлар ва ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишга қаратиш топширилди. Ўнинчи беш йилликнинг иккинчи йилида чорва ва паррандaнинг маҳсулдорлигини анча ошириш, область ва районлардаги барча фермаларни, колхоз ҳамда совхозларни пешқадамлар даражасига етказиш керак.

Республика, область ва район газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига чорвадорлар олган мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганлигини ёритиб бориш вазифаси топширилди.

ТОШКЕНТДАН ЖЎНАБ КЕТИШДИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турган Куба Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари, Куба Республикаси Давлат Кенгаши ва Министрлар Кенгаши Раисининг биринчи ўринбосари, Куба Революцион қуролли кучлар министри Рауль Кастро ва Куба Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Куба Республикаси Давлат Кенгашининг аъзоси, Куба хотин-қизлар федерациясининг раиси Вильма Эспин шарафига 29 декабрда зиёфат бердилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов ва Р. Кастро қардошларча дўстлик руҳида ўтган зиёфат чоғида дўстона қадаҳ кўтардилар.

Зиёфатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ва Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи ҳарбий кенгашининг аъзолари, [illegible] лотларининг раҳбарлари ҳозир бўлдилар.

Рауль Кастро билан Вильма Эспин 30 декабрда Тошкентдан жўнаб кетдилар.

Тошкент аэропортида кубалик меҳмонларни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов рафиқаси билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар И. Г. Анисимкин, Л. Н. Греков, И. Р. Қурбонов, Н. М. Матчонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, А. А. Хўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Н. Маҳмудов, Э. Б. Нордман, Г. М. Орлов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Қ. А. Аҳмедов, М. Д. Мухортов, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондонининг ўринбосари генерал-майор А. В. Богданов, ҳарбий кенгаш аъзоси — Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи сиёсий бошқармасининг бошлиғи генерал-лейтенант Н. О. Шчукин, Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг раиси М. А. [illegible] шаҳар ижроия комитетининг раиси [illegible], бошқа расмий кишилар кузатиб [illegible]дилар.

(ЎзТАГ).

АТЕИСТИК ПРОПАГАНДА МАСАЛАЛАРИ— ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

Ўрта Осиё республикалари, Қозоғистон Компартиялари Марказий Комитетлари, шу республикалар ҳамда Шимолий Кавказ, Поволжье, область, шаҳар ва район партия комитетлари атеистик тарбия масалалари билан шуғулланувчи масъул ходимларининг Тошкентда уюштирилган республикалараро курсларида машғулотлар тугади. Бу машғулотларда КПСС XXV съезди талаблари асосида илмий-атеистик пропагандани янада кучайтириш билан боғлиқ бўлган кўпгина проблемалар кўриб чиқилди.

КПСС Марказий Комитетининг масъул ходимлари С. С. Вишневский, В. Д. Смирнов, А. П. Козлов, Э. И. Лисавцевлар КПСС-нинг ички ва ташқи сиёсатига оид актуал проблемалар тўғрисида, ҳозирги босқичда идеология иши вазифалари ҳақида лекция ўқидилар. Тошкентлик илмий ходимлар — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Р. Ҳ. Аминова, профессор Х. П. Пўлатов, тарих фанлари доктори С. У. Татибоев, доцент Б. М. Фофанов коммунистик қурилишнинг турли жиҳатлари ҳақида гапирдилар.

Профессорлардан П. К. Курочкин, А. Ф. Окулов, В. Д. Тимофеев, В. И. Гараджа, А. Н. Великович ва КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар академиясининг бошқа олимлари, Қозон Давлат университетининг кафедра мудири профессор К. Ф. Фасаеев, Қозоғистон физкультура институтининг кафедра мудири В. Г. Яковлев ўз лекцияларини илмий атеизм назарияси ва практикасининг актуал проблемаларига бағишладилар.

Курсларда атеистик тарбия тажрибаси билан ўртоқлашишга катта эътибор берилди. Киев область партия комитети бўлим мудирининг ўринбосари И. И. Мигович, Гродно область партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири В. П. Филипчик, Чечен-Ингушия АССР Олий Совети Президиумининг Раиси Х. Х. Боков, Туркманистон Компартияси Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири Н. Байрамсахатов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири М. И. Искандаров, Қарағанда область партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири В. А. Саприкин ахборот бердилар.

Курсларнинг тингловчилари Тошкент ва Самарқанд меҳнаткашларининг ҳаёти билан танишдилар. (ЎзТАГ).

СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНЛАРИ

Турсунали КАРИМОВ
Наманган область Косонсой районидаги Куйбишев номли колхоз бригадири.

Матёқуб МАТНАЗАРОВ
Хоразм область Хазорасп районидаги Карл Маркс номли колхоз бригадири.

Аграфена СЕРГЕЕВА
Сирдарё область Ховос районидаги «Фарҳод» совхозининг бузоқбоқари.

Қўзибоқар СИНДОРОВ
Сирдарё область Сирдарё районидаги «Ленинград» колхозининг раиси.

Амирали ЭШБОЕВ
Қашқадарё область Деҳқонобод районидаги «СССР 50 йиллиги» совхозининг бош чўпони.

Норбой ЭШМУРОДОВ
Қорақалпоғистон АССР Тўрткўл районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИГА

Биз — қурилиш, монтаж ташкилотлари ва Кама автомобиль комплексининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари ўз бурчимизни бажарганлигимиздан қувонган ҳолда партия Марказий Комитетига, СССР Министрлар Советига маълум қиламизки, ишлаб чиқариш коллективлари партия ташкилотларининг раҳбарлигида КПСС XXV съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг кўрсатмаларига оғишмай амал қилиб, партия ва ҳукуматнинг КамАЗнинг биринчи навбатини барпо этиш ҳақидаги шарафли топшириғини бажардилар. Автомобиль гигантининг йилига кўп юк ортиладиган 75 мингта автомобиль ва 115 мингта дизель двигателлари ишлаб чиқарадиган қувватлари ишга туширилди.

КамАЗ — бутун мамлакатимизнинг маҳсули, СССР халқлари қардошлиги, ҳамкорлиги ва бузилмас дўстлигининг рамзидир. Кама дарёси соҳилида Татаристон АССРнинг Набережние Челни шаҳрида 1970 йилда миқёси жиҳатидан мисли кўрилмаган автомобиль комплекси заводлари қурилиши кенг авж олиб кетди. 1976 йил февраль ойидаёқ, КПССнинг XXV съезди очилиши арафасида заводнинг бош конвейеридан дастлабки автомобиллар чиқарилди ва уларни кўплаб ишлаб чиқаришга киришилди. Заводнинг биринчи навбати беш мингинчи «КамАЗ» автомобили ишлаб чиқарилган пайтда ишга туширилди.

Комплекснинг биринчи навбати барпо этилган йилларда саноат ва уй-жой қурилишига 3,6 миллиард сўмдан зиёд капитал маблағ сарфланди, қарийб 2 миллиард сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилди, 2,1 миллион квадрат метрга яқин ишлаб чиқариш майдонлари фойдаланиш учун топширилди. Ана шу жуда катта ҳажмдаги ишларни қурувчилар, монтажчилар ва автомобилсозлар рекордли қисқа муддатларда бажардилар. Комплекс заводларида ғоят унумли ишлайдиган 16 мингта технологик машина-ускуналар ўрнатилди. 200 дан зиёд автомат линиялар, 180 километр узунликда конвейерлар монтаж қилинди. Буларнинг ҳаммаси машинасозликда ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаштириш ва автоматлаштиришнинг энг юксак даражасига эришиш, кам меҳнат сарф қилган ҳолда юқори сифатли автомобиллар ишлаб чиқаришни таъминлаш имконини беради.

Қурилишда принципиал жиҳатдан янги конструктив ечимлар кенг қўлланилди, самарали бинокорлик материаллари ва конструкциялардан фойдаланилди. Қурилиш-монтаж ишлари комплекснинг лойиҳасини тузиш билан бир вақтда олиб борилди. Комплекс лойиҳасини тузишда етакчи лойиҳалаш институтлари ва ташкилотлари қатнашди.

Кама соҳилида саноат қурилиши билан бир вақтда янги Набережние Челни шаҳри қад кўтармоқда. Бу ерда жами ҳажми 2,5 миллион квадрат метрдан зиёд уй-жойлар, зарур миқдорда мактаб, магазин ва умумий овқатланиш корхоналари қурилди. Мактабгача тарбия муассасалари, соғлиқни сақлаш объектлари, маданий-маиший ва спорт иншоотлари барпо этилмоқда. Шаҳар аҳолисининг сони қурилиш йиллари мобайнида 8 баравардан зиёд кўпайди ва ҳозирги кунда 250 минг кишини ташкил этади.

КамАЗ коллективи ишлаб чиқариш қувватларини ўзлаштириш юзасидан ўнинчи беш йиллик топшириқларини қабул қилинган социалистик мажбуриятларни ва муқобил планни бажариб, бир меъёрда ишламоқда, ишлаб чиқариш суръатларини кунт билан жадаллаштирмоқда, ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини тинмай оширмоқда. Халқ хўжалигининг турли соҳаларида, шу жумладан 1976 йилдаги ҳосил ўрим-йиғими вақтида ҳам КамАЗ автомобилларидан фойдаланиш тажрибаси уларнинг ғоят мустаҳкам, тежамли ва самарали эканлигини кўрсатди.

Шундай улкан корхонанинг вужудга келтирилиши халқ хўжалигимиз тез суръатлар билан ривожланаётганлигини, Ватанимизнинг иқтисодий қудрати ўсиб бораётганлигини аниқ ва равшан исбот этади. Биз қурилиш ишлари олиб борилган бутун даврда доим зўр эътибор бериб оталарча ғамхўрлик қилганликлари учун КПСС Марказий Комитетидан, шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневдан, СССР Министрлар Советидан астойдил миннатдормиз.

Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг 1976 йил октябрь Пленумида сўзлаган нутқида бундай деди: «Йирик саноат комплекслари қурилишини жадаллаштирмоқ учун бутун куч-ғайратни сарф қилиш керак, маҳсулотнинг кўпгина энг муҳим турларини ишлаб чиқариш планини бажариш ана шу комплексларнинг ўз вақтида ишга туширилишига кўп жиҳатдан боғлиқдир».

Биз партиянинг ана шу даъватини ўзимизнинг жонажон ишимиз деб ҳисоблаймиз. Бу даъват ҳаммамизга — КамАЗ иншоотининг қатнашчиларига бевосита таалуқлидир.

Биз экономикани ривожлантириш ва совет кишиларининг фаровонлигини ошириш юзасидан КПСС XXV съезди қабул қилган қарорларнинг улуғворлигидан фахрланиб ва ўз зиммамиздаги юксак масъулиятни ҳис этиб, муқобил план қабул қиламиз — 1977 йилда йиллик планда кўзда тутилган 15 минг автомобиль ўрнига 22 минг автомобиль тайёрлаймиз.

Биз КамАЗ иккинчи навбати қувватларини тезроқ вужудга келтириш ва ўзлаштириш, машиналаримизнинг техникавий жиҳатдан янада такомиллаштириш ишларини кенг кўламда авж олдириш ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг олтмиш йиллиги кунигача ўн тонна юк ортиладиган «КамАЗ» — самосвал автомобиллари конструкциясини ишлаб чиқиш ва бу автомобилларни ишлаб чиқаришни ўзлаштириш мажбуриятини оламиз. Автомобилларнинг агрегатлари, узеллари ва деталларининг иш ресурсини кўпайтириш, запас қисмлар сарфлашни қисқартириш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш соҳасида бир қанча тадбирлар бажарилади.

Биз қурилиш ишларида прогрессив технологияни жорий қилиш ва бу ишларни комплекс механизациялаштириш, ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланиш, меҳнат унумдорлиги ва сифатини ошириш йўли билан қурилиш-монтаж ишлари йиллик планини муддатидан илгари — 1977 йил 25 декабргача бажариш, зарур бўлган социал ва маданий-маиший объектлар билан бир қаторда камида 400 минг квадрат метр уй-жойни фойдаланиш учун топшириш мажбуриятини ҳам оламиз. Шаҳар атрофидаги қишлоқ хўжалик зонаси ва саноат-коммунал зона янада ривожлантирилади.

Олган мажбуриятларимизни бажариш учун зарур нарсаларнинг ҳаммаси мавжуддир. Биз бой тажриба тўплаганмиз, замонавий техникага эгамиз ва партиянинг ҳар қандай топшириғини бажаришга қодир бўлган жипслашган монолит коллективимиз бор.

КамАЗ биринчи навбати барпо этилиши соҳасидаги ишларнинг тугалланиши бутун совет халқи ва ер юзидаги тараққийпарвар кишилар Ленин типидаги раҳбар, тинчлик ва халқаро кескинликни юмшатиш сиёсатининг ижодчиси ўртоқ Леонид Ильич Брежневга чуқур миннатдорчилик ва иззат-ҳурматларини изҳор қилиб, унинг Ленин ордени билан ва Совет Иттифоқи Қаҳрамонининг иккинчи «Олтин юлдуз» медали билан мукофотланишини астойдил тақдирлаётган кунларга тўғри келди.

Барча совет кишилари каби биз ҳам КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг шонли юбилейини нишонлаб, Коммунистик партияни, Совет ҳукуматини ишонтириб айтамизки, олинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун бутун ишимизнинг самарадорлигини ва сифатини ошириш учун куч-ғайратимизни аямаймиз.

Кўп миллатли улуғ бузилмас Совет Социалистик Республикалари Иттифоқимиз мангу яшнасин!

Яшасин барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — ленинчи Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Қурилиш, монтаж ташкилотлари ва Кама автомобиль комплекси ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларининг йиғилишида бир овоздан қабул қилинган.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия ва совет органларида кўп йил, самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети фан ва ўқув юртлари бўлимининг инструктори Федор Павлович Полежаевни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия ва совет органларида кўп йил, самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қабулхонасининг консультанти Искра Давлатовна Ризаевани Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми совет органларида кўп йил, самарали ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ишлар мудирлиги савдо бўлимининг катта референти Анна Яковлевна Красильникованн Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

КОСМОСГА БИРГА УЧИЛАДИ

Совет космонавтларининг социалистик мамлакатлар вакиллари билан бирга қиладиган парвозларига тайёргарлик бошланди. Бўлажак парвозларда қатнашиш учун Чехословакия, Польша ва ГДРдан келган кишиларнинг дастлабки группасини совет космонавтлари самимий кутиб олдилар. Ю. А. Гагарин номли космонавтларни тайёрлаш марказининг бошлиғи авиация генерал-майори Г. Т. Береговой ТАСС мухбирига шуни айтдики, меҳмонлар марказнинг лабораторияси, техника базаси, тринажерлари билан танишдилар. Совет космонавтлари билан бирга қилинадиган парвозларда Болгария, Венгрия, ГДР, Куба, Монголия, Польша, Руминия, Чехословакия вакиллари қатнашадилар.

Кейинги вақтларда, деб таъкидлади Г. Т. Береговой, космосни ўзлаштиришда халқаро миқёсда кенг ҳамкорлик қилиш тенденцияси бошланди. «Союз» ва «Аполлон» кемаларидаги қўшма Совет—Америка парвози муваффақиятли ўтди. Социалистик мамлакатлар тўла тенг ҳуқуқлилик, ўзаро ёрдам ва ўртоқларча мададкорликка асосланган «Интеркосмос» программаси доирасида ўн йилдан кўпроқ вақтдан бери ҳамкорлик қилиб келмоқдалар. Қардош мамлакатларнинг куч-ғайрати билан сунъий йўлдошлардан ташқари ўнлаб метеорология ракеталари учирилди, илм-фаннинг турли тармоқларида 20 дан ортиқ эксперимент бажарилди. «Интер[…]смос-15» йўлдошининг учирилиши йўлдошларнинг янги авлоди — уни[…]ерсал автомат орбитал станциялар пайдо бўлганлигидан дарак берди.

САМАРҚАНД ЧОРВАДОРЛАРИНИНГ ТАШАББУСИ

САМАРҚАНД ОБЛАСТИ ЧОРВАДОРЛАРИНИНГ 1977 ЙИЛДА ГЎШТ, СУТ, ТУХУМ ЕТИШТИРИШ ВА ДАВЛАТГА СОТИШНИ КЎПАЙТИРИШ ЮЗАСИДАН ЗИММАЛАРИГА ОЛГАН СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

КПСС XXV съездининг тарихий қарорларини амалга ошираётган Самарқанд областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилини муваффақиятли якунламоқдалар.

Биз КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Киев области чорвадорларига йўллаган хатини диққат-эътибор билан ўқиб чиқдик. Бу мактуб бизни янги, катта ишларга илҳомлантириб [illegible]ди. Биз Киев чорвадорларининг ватанпарварлик ташаббусини қўллаб-қувватлаб, гўшт, сут, тухум ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ва бу маҳсулотлар тайёрлаш суръатини планда белгиланганидан анча оширишга қарор қилдик. Озуқа базаси яхши бўлганлиги туфайли қишки шароитларда ҳам сут соғиб олишни муттасил кўпайтириш ва молларни семиртириш имкониятига эгамиз.

Областимизда хўжаликлараро кооперациялаш негизида чорвачиликни ихтисослаштириш ва концентрациялаш жараёни ниҳоясига етказилмоқда. Колхоз ва совхозлардаги фермалар реконструкция қилиниб, комплекс механизациллаштирилмоқда. Биз ана шунга таяниб, беш йилликнинг иккинчи йили план топшириқларини анча ошириб бажариш ва давлатга 35 минг тонна гўшт, 84 минг тонна сут, 57 миллион дона тухум сотишга аҳд қилдик. Бу — планда белгиланганидан 4,3 минг тонна кўп гўшт, 13 минг тонна ортиқ сут, 10 миллион дона кўп тухум етказиб берамиз демакдир. Бунинг учун фермаларнинг ходимлари қишловни намунали ўтказиш, озуқадан расамади билан фойдаланиш, ишлаб чиқариш резервларидан тўлиқроқ фойдаланиш, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва маҳсулот сифатини ҳар томонлама ошириш мажбуриятини оладилар. Аввало, бузоқларни боқишни яхшилаш ва шу асосда сигирлар сонини кўпайтириш, чорва моллари таркибини такомиллаштириш, маҳсулдорлигини оширишга қарор қилинди. 1977 йилда колхозларда ва давлат хўжаликларида сигирларнинг миқдорини 37,5 минг бошга етказамиз. Сут маҳсулдорлигини 300 килограмм ошириб, ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сутнинг ўртача миқдорини 2 минг килограммга, шаҳарлар атрофидаги хўжаликларда эса 3 минг килограммга етказамиз.

Фақат ихтисослаштирилган хўжаликларда ва хўжаликлараро корхоналарда қорамоллар парвариш қилиниб, бузоқлар сўқимга боқилади. Бу эса, ҳар бош қорамолни бир кеча-кундузда ўртача 800 граммгача семиртириш ва ҳар бир қорамолнинг тирик вазнини 370 килограммга етказиш имконини беради.

Гўшт етиштиришни кўпайтиришда чўчқачилик имкониятларидан кенг фойдаланилади. 1977 йилда ихтисослаштирилган хўжаликларда ҳар бир чўчқанинг вазни бир кеча-кундузда 500 граммгача оширилади. Шунингдек, парранда гўшти, айниқса бройлер гўшти етиштириш анча кўпайтирилади.

Бундан буён ҳам жамоат чорвачилигининг самарадорлигини, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулотни арзонлаштириш ва сифатини яхшилашга эътибор бераверамиз. Давлатга сотиладиган сутнинг 90-95 процентини биринчи сортларга топширамиз. Бу эса фермалар рентабеллигини ошириш, қўшимча фойда олиш имконини беради.

Область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари келгуси йилда экиладиган майдонлар структурасини ўрганиб ва ўз имкониятларини ҳисобга олиб, 1977 йилда алмашлаб экишни жадал жорий этиш, беда, маккажўхори ва бошқа озуқа экинлари ҳосилдорлигини ошириш асосида чорвачиликнинг озуқа базасини янада мустаҳкамлаш, маҳсулот етиштириш ва озуқадан фойдаланишнинг илғор методларини кенг қўллашга қарор қилдилар. 1977 йилда бир миллион тонна озуқа, шу жумладан 280 минг тонна сенаж тайёрлаймиз, 420 минг тонна силос бостирамиз, 14 минг тонна витаминли ўт талқони ҳозирлаб қўямиз, 48 минг тонна донадор озуқа тайёрлаймиз. Бу эса, гўшт, сут, тухум ва бошқа маҳсулотлар етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан 1977 йил учун олинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш, беш йилликнинг кейинги йилларида чорвачиликни янада ривожлантириш учун мустаҳкам замин яратиш имконини беради.

Область чорвадорлари ўзларининг бутун куч ва ғайратларини 1977 йил учун олинган социалистик мажбуриятларни бажаришга сафарбар қиладилар ва ўнинчи беш йиллик вазифаларини муваффақиятли ҳал этишга ўз ҳиссаларини қўшадилар.

Мажбуриятлар область колхоз ва совхозларининг фермалари коллективлари томонидан қабул қилинган.

ХЎЖАКЕНТ ГЭСИНИНГ УЧАЛА АГРЕГАТИ ИШГА ТУШИРИЛДИ

ЧОРВОҚ (Тошкент области), 30 декабрь. (ЎзТАГ мухбири). Бугун Чирчиқ дарёсида Хўжакент ГЭСининг учинчи агрегати юргизила бошлади. Бу энергомашинанинг қуввати 55 минг киловаттга боради. Энди станциядаги учала турбина ҳам ишга туширилди. Уларнинг жами қуввати 165 минг киловаттни ташкил этади.

Хўжакент ГЭСида учинчи агрегат ишга туширилиши билан Урта Чирчиқ гидростанциялари каскадининг иккинчи босқичи асосан қуриб битказилди.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ОЗОДЛИК ОРОЛИДАГИ РЕВОЛЮЦИЯНИНГ 18 ЙИЛЛИГИГА

КУБА ХАЛҚИНИНГ КАТТА БАЙРАМИ

Биринчи январь — қаҳрамон Куба халқи учун қўш байрам: Озодлик куни ва янги йил байрамидир. Эрксевар Куба халқи бундан ўн саккиз йил муқаддам Америка империалистларининг малайи бўлган манфур генерал Батиста диктатурасини ағдариб ташлаб, миллий ва социал озодликка эришди, Куба революцияси ғалаба қозонди.

Куба халқининг катта миллий байрамини кубаликлар билан биргаликда барча совет кишилари, бутун прогрессив инсоният тантанали нишонламоқда.

Куба революцияси ўзига хос тарихий шароитларда ривожланди. Аввало у миллий—озодлик учун кураш сифатида намоён бўлди. Кейин эса Американинг ҳарбий оккупациясига қарши, миллий буржуазияга қарши ва ниҳоят мамлакатни янги мустамлакачилик зулмига гирифтор қилган ҳарбий диктаторлик тузумига қарши курашда ўз ифодасини топди.

Куба революцион ҳаракатига Улуғ Октябрь социалистик революцияси катта таъсир кўрсатди. 1925 йилнинг августида Кубада Коммунистлар партияси тузилди.

Куба революциясининг шонли йилномасига диктаторлик тузумининг ағдариб ташланиши ёрқин саҳифа бўлиб кирди. 1953 йилда Фидель Кастро бошлиқ исёнчилар армияси, унинг сиёсий ва революцион ташкилоти — «26 июль ҳаракати» Кубанинг барча революцион кучларини бирлаштирди. Диктатурага қаршилик кўрсатиш ўсиб ва кенгайиб борди. Унда мамлакатдаги ишчилар ҳаракатида катта таъсир кучига эга бўлган Куба коммунистлари актив роль ўйнадилар. Фидель Кастро раҳбарлигида бошланган революцион қўзғолон 1959 йилнинг биринчи январига келиб ғалаба билан якунланди. Шунинг учун ҳам 1959 йил 1 январь Латин Америкаси халқлари тарихида янги давр очган унутилмас кун бўлди: Ғарбий ярим шарда биринчи социалистик давлат ташкил топди.

Шу даврдан бошлаб Озодлик ороли ўзининг янги йилномасини бошлади, ўтган ҳар бир йил ўзига хос катта ўзгаришлар, муваффақиятлар билан якунланди. Фидель Кастро бошчилигидаги Революцион ҳукумат меҳнаткашлар ва барча прогрессив кучларнинг қизғин қўллаб-қувватлашига таяниб, тўла миллий мустақилликка эришишга, мамлакат халк хўжалигини ҳар тарафлама ривожлантиришга қаратилган кенг программани амалга оширишга киришди. Бу ҳол синфий курашни ниҳоятда кескинлаштириб юборди ва революцион Кубанинг Америка Қўшма Штатлари билан ошкора тўқнашувига олиб келди.

Ана шундай ҳал қилувчи пайтда Куба революцияси Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар томонидан амалий ёрдам олишга муяссар бўлди. «Агар СССР бўлмаганда,—деган эди бу хусусда Фидель Кастро,— Шимолий Америка империализмининг қўли унинг ўз зиммасига олган ваҳшиёна жандармлик ролини бажариш учун бўшатиб қўйилган бўларди. Куба, биз буни такрор айтамизки, фақат ўз халқининг қатъияти, фидокорлиги ва матонати туфайлигина эмас, шу билан бирга Совет Иттифоқининг мислсиз бирдамлиги натижасида тарихда энг қудратли империализмнинг сиқувини даф қила олди».

1961 йил апрелда, Кубага Америка Қўшма Штатлари ёлланма кучларининг ҳужуми арафасида Фидель Кастро Куба революциясини социалистик революция деб эълон қилди. Куба халқи социализм байроғи остида контрреволюцион интервенцияни етмиш икки соатда тор-мор келтирди.

Халқ ҳокимиятининг 18 йили ичида Куба қўлга киритган муваффақиятлар ҳақиқатан ҳам улкандир. Меҳнаткашларнинг турмуш даражасини юксалтиришда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган халқ хўжалиги тармоқларини юксалтиришга катта эътибор берилмоқда. Мамлакатда йилдан-йилга шакар қамишзорлар майдони кенгаймоқда, ҳосилдорлик ошмоқда. Куба республикасининг қишлоқ хўжалиги комплекс ривожланмоқда. Шоли, кофе ва цитрус мевалар, тамаки ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиш ҳам йил сайин кўпайиб бормоқда. Қишлоқ хўжалигини механизациялашда Куба Латин Америкаси мамлакатлари орасида биринчи ўринда туради.

Мамлакатда ҳақиқий маданий революция амалга оширилмоқда. Революцияга қадар Ғарбий ярим шарда энг қолоқ мамлакатлардан бири бўлган Куба эндиликда қитъада энг ривожланган давлатлар қаторидан ўрин олди. Куба республикасининг халқаро обрўси, мавқеи ҳам ўсмоқда ва ривожланмоқда. Куба революциясининг ғалабаси Латин Америкаси қитъасидаги революцион ҳаракатларнинг ривожланишига катта ижобий таъсир кўрсатмоқда.

Куба Коммунистик партияси ва революцион ҳукумати ўтказиб келаётган ишлаб чиқаришни индустрлаштириш сиёсати туфайли республикада электр энергия ҳосил қилиш халқ ҳокимияти йилларида уч ярим марта, капитал қурилиш ҳажми 5,2 марта, цемент ишлаб чиқариш икки ярим марта, химиявий ўғитлар 4,2 марта ортди. Балиқ овлаш флоти ўн баравар кенгайди. Саноат, маданий-маиший ва уй-жой қурилиши кенг кўламда амалга оширилмоқда. Латин Америкасида биринчи бўлиб шу мамлакатда саводсизлик тугатилди. Умумий ва пулсиз таълим жорий қилинди. Медицина хизмати кўрсатиш жиҳатидан Куба ҳозирги вақтда Ғарбий ярим шарда олдинги ўринлардан бирида туради.

Революцион Куба жаҳон социалистик системасининг ажралмас таркибий қисмидир. Қардош социалистик мамлакатлар, халқаро ишчилар ҳаракати, миллий озодлик кучлари у билан бирдам, ҳозирги вақтда революцион Кубани жаҳондаги 80 га яқин мамлакат таниган ва у билан дипломатик муносабатлар ўрнатган.

Совет Иттифоқи билан Куба ўртасида қарор топган қардошларча муносабатларнинг умумий комплексида иқтисодий ҳамкорлик муҳим роль ўйнайди. Совет Иттифоқи Куба халқига социализмнинг моддий-техника базасини қуришнинг муҳим соҳаларида беғараз ёрдам кўрсатмоқда. Шу вақтга қадар Кубада Совет Иттифоқининг техникавий ва иқтисодий ёрдами билан юздан ортиқ саноат корхонаси ва объекти қурилди ва реконструкция қилинди. Совет Иттифоқидан товар етказиб берилиши Куба учун катта аҳамиятга эга. Куба ташки савдосининг 50-52 проценти ҳозир Совет Иттифоқига тўғри келади.

Совет Иттифоқи ўз навбатида Кубадан шакар, никель, цитрус мевалари, тамаки маҳсулотлари ва Куба экспортининг бошқа бир қатор товарларини сотиб олмоқда. 1972 йил декабрида Фидель Кастро Москвада бўлган вақтда имзоланган бир қатор янги битимлар Совет—Куба савдо-иқтисодий ҳамкорлигини янада ривожлантириш йўлида муҳим қадам бўлди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг Кубага қилган 1973 йил декабрь — 1974 йил январидаги визити Совет—Куба муносабатлари тарихида муҳим воқеа, мамлакатларимиз ҳамкорлигини янада ривожлантириш ишига қўшилган катта ҳисса бўлди.

Куба халқи социалистик қурилишнинг мураккаб вазифаларини муваффақиятли ҳал қила бориб, моддий ва маънавий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида ишонч билан олға босмоқда. Бугунги кунда мамлакатнинг бутун ҳаёти, Куба коммунистлари ва меҳнаткашларининг бутун фаолияти асосий вазифага Куба коммунистик партияси биринчи съездининг қарорларини амалга оширишга қаратилган. 1975 йилнинг 17-22 декабрида бўлиб ўтган ва Озодлик ороли халқларининг тарихида катта тарихий воқеа бўлиб қолган бу съезд Кубани ишчи ва деҳқонларнинг социалистик давлати деб эълон қиладиган янги конституция лойиҳаси юзасидан умумхалқ референдуми якунларини чиқарди, 1976—1980 йилларга мўлжалланган халк хўжалигини ривожлантиришнинг биринчи беш йиллик плани асосий йўналишларини муҳокама қилди.

Социалистик Куба меҳнаткашлари шонли байрам — Куба республикасининг 18 йиллигини Куба Компартияси биринчи съездининг тарихий қарорлари туфайли вужудга келган ижодий ғайрат, маънавий сиёсий бирлик, Коммунистик партия ва революцион ҳукумат теварагида мустаҳкам жипслашган вазиятда кутиб олмоқда.

Совет халқи социалистик Куба халқи билан ҳамиша бирдам бўлиб келди ва бундан кейин ҳам бирдам бўлаверади. Совет кишилари, шу жумладан Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам Озодлик оролининг халқига Латин Америкасида социализм байроғини янада баландроқ кўтаришида янгидан-янги муваффақиятлар тилайдилар, қўш байрам — шонли Куба революциясининг ўн саккиз йиллиги ва Янги йил байрами билан самимий қутлайдилар ва қардошлик саломини йўллайдилар.

У. ИБРОҲИМОВ.

ЯХШИ ЯКУНЛАР

БЕРЛИН. ГДРнинг кўпгина саноат корхоналари йиллик топшириқларни барвақт бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Мамлакат саноати пландан ташқари бир ярим миллиард маркалик маҳсулот берди.

Мансфельд кон-металлургия комбинатининг 40 минг кишилик коллективи бу йилги планни барвақт адо этди. Фан-техника ютуқларини жорий этиш ҳисобига ишлаб чиқариладиган маҳсулотни кўпайтиришга эришилди. (ТАСС).

ИСПАНИЯ [illegible] ТРА[illegible]

Бутуниттифоқ «Трактороэкспорт» бирлашмаси раиси Василий Лишков ва Испаниянинг «Агрукоса» фирмаси директори Франсиско Буэно Москвада Испанияга совет тракторларининг катта партиясини етказиб бериш тўғрисидаги янги шартномага имзо чекдилар.

Шу шартнома бўйича Совет Иттифоқи 1977 йилда Испанияга МТЗ-50/52 Супер, МТЗ-80/82 Супер, К-700А, Т-150К ҳамда Т-40 Супер типидаги минглаб машиналарни етказиб беради. Бу 1976 йилда СССР томонидан Испанияга сотилган тракторлар миқдоридан икки баравар ортиқдир.

Совет тракторлари Испания далаларида дастлаб 1970 йили ишлатилган эди. Ўшанда «Агрукоса» фирмаси «Беларусь» маркасидаги машиналарнинг биринчи партиясини сотиб олган эди. Уч йил ўтгач, «Трактороэкспорт» бирлашмаси бу фирма билан Испания бозорида совет тракторлари, қишлоқ хўжалик ва йўл қурилиш машиналарини сотишда ҳамкорлик қилиш тўғрисида битим имзолади.

Ҳозирги вақтда Испания далаларида 1500 га яқин совет тракторлари ишлатилмоқда.

— Бу тракторлар Испаниянинг табиий шароитларига ва унинг қишлоқ хўжалиги талабларига мос бўлиб, чидамли ва ишончли машиналардир, — деб айтди Франсиско Буэно АПН мухбири билан суҳбатда.

С. ПОЛЯКОВ,
АПН мухбири.

ПЕКИНДА КЕНГАШ

ПЕКИН, 29 декабрь. (ТАСС). Бу ерда «Дачжай ишлаб чиқариш бригадасининг илғор тажрибасини қишлоқ хўжалигида оммалаштиришга бағишланган Умумхитой кенгаши» ўз ишини тамомлади. Кенгаш 18 кун давом этди. Унда Марказий идораларнинг ходимлари, вилоят партия ва маъмурий органларининг раҳбарлари, Хитойнинг турли вилоятларидаги коммуналарнинг вакиллари қатнашдилар. Хитой матбуоти бу кенгашни «1976 йилнинг охирида аввало сиёсий, сўнгра эса иқтисодий проблемаларни кўриб чиқишга бағишланган энг катта тадбир» деб таърифламоқда. Бу ердагилар кенгашни «Ван-Чжан-Цзян-хо гуруҳи»га қарши кураш юзасидан ўтказилаётган кампания билан бевосита боғламоқдалар.

Якунловчи мажлисда ХКП Марказий Комитетининг Раиси Хуа Го-фэн сўзга чиқиб, кенгашни «Хитой деҳқонларини тўртлар тўдасига қарши курашга сафарбар қилиш тадбири» деб атади. Бироқ, кенгашдаги бошқа нутқлар каби унинг нутқи ҳам Хитой қишлоқларидаги аҳвол доираси билан чекланмади, унда Хитойдаги ҳозирги сиёсий ҳаётнинг кўпгина муҳим жиҳатлари, шу жумладан Хитой раҳбарларининг жойлардаги позицияларини мустаҳкамлаш проблемаси тўғрисида ҳам гап бўлди.

Хуа Го-фэн 1976 йил Хитой учун «қаттиқ синовлар йили» бўлганлигини ва «тўртлар гуруҳи»га қарши кураш жуда катта қийинчиликлар вазиятида ўтганлигини қайд этгач, бундай деди: «республикамиз эълон қилинган кундан бери бу қадар жиддий аҳвол ҳали ҳеч қачон вужудга келмаган эди, партиямиз ташкил этилганидан кейин ҳам бундай аҳвол камдан-кам учраган эди».

ХКП Марказий Комитетининг Раиси «тўртлар гуруҳи»нинг ҳаракатларини «партия ва давлатдаги олий раҳбарликни босиб олишга» қаратилган ҳаракат деб тасвирлаб, башарти бу уриниш юзага чиққанида, мамлакат «катта таназзул, катта нифоқ ва катта гражданлар уруши» хавфи остида қолган бўлур эди, деб таъкидлади. «Тўртлар гуруҳи, — деди у,— агрессорларнинг найзалари ёрдамида қўғирчоқ император тахтида ўтириш учун империализмга бевосита таслим бўлар эди». Хитой «давлатнинг туси ўзгариши ва капитализмнинг қайта тикланиши» хавфи остида қолган эди, деди Хуа Го-фэн. Унинг айтишича, «тўртлар гуруҳи» қандай қилиб бўлмасин «бош министр Чжоу Энь-Лайни ва кекса авлодга мансуб бошқа революционерларни четлаштириш ҳамда ҳалок қилишга интилди, Хитой халқ озодлик армиясига душманлик билан қараб, унинг сафларини пароканда қилишга уринди.

«Тўртлар гуруҳи», деди сўзини давом эттириб нотиқ, жамоа билан курашди ҳамда «марказдаги ва жойлардаги партия, давлат, армия ҳамда бошқа масъул ходимларнинг катта группасига» шафқатсизларча зарба бериш билан шуғулланди. Хуа Го-фэннинг гапига қараганда, Чжан Чунь-цяо, Цзян Цин ва Яо Вэнь-юань «кўпданоқ чанкайшичи гоминьданчи реакционерлар билан алоқада бўлганлар. Улар ўтмишдаги контрреволюциядан ҳозирги контрреволюциягача бўлган йўлни босиб ўтганлар». Ван Хун-вэнь янги вужудга келган буржуазиянинг типик намояндасидир, деди нотик. Помешчиклар, кулаклар, контрреволюционерлар, эски ва янги буржуазия ана шу контрреволюцион «тўртлар гуруҳи» ва унинг издошларининг социал асосидир.

Хуа Го-Фэн шуни маълум қилдики, ХКП Марказий Комитети «келгуси йил қулай фурсатда бутун партияда партия сафларини тартибга солиш ва услубни тартибга солиш ҳаракатини ўтказмоқчи бўлиб турибди». Келгуси йил, деди сўзини давом эттириб у, вилоятларда, марказ қарамоғидаги шаҳарларда ва автоном районларда халқ вакилларининг йиғилишлари чақирилади.

Хуа Го-фэн «мамлакат экономикасини шу аср охиригача ҳар тарафлама модернизация қилиш» юзасидан халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг 1975 йил январидаги сессиясида ўртага қўйилган вазифани таъкидлади, бироқ у халқ вакиллари умумхитой мажлисининг қароридан фарқли ўлароқ биринчи босқич ўн йил давом этиши кераклигини айтди, шу тариқа мамлакатни ривожлантиришнинг биринчи босқичи вазифаларини бажариш муддатини беш йил узайтирди. У бу йил мамлакат «асосан» тўртлар гуруҳи»нинг ғаламислиги орқасида кўзда тутилган муваффақиятларга эриша олмаганлиги» сабабли шундай қилиш кераклигини айтди.

Кенгашда мамлакатдаги уездларнинг учдан бир қисмидан кўпроғини 1980 йилнинг охиригача «Дачжай типидаги уездлар»га, яъни илғор уездларга айлантириш, асосан қишлоқ хўжалигини механизациялаш, аҳоли жон бошига барқарор ҳосил берадиган 0,063 гектарга яқин ер тўғри келишига эришиш зарурлиги тўғрисида гапирилди. Айни вақтда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳажми тўғрисида бирон бир контрол рақам ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш даражасини ошириш мезонлари тилга олинмади.

Айни вақтда Хуа Го-фэннинг нутқида ҳамда шу хусусдаги пропаганда материалларида «социал-империализм» деб аталган нарсага қарши хуружлар қилинмоқда. Бу ва шунга ўхшаш беъмани гаплар Хитойда Совет Иттифоқини ва унинг ташқи сиёсатини бадном қилиш учун кўпдан бери ишлатиб келинмоқда.

ДАЛА ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

ШЎР ЮВИШНИ КУЧАЙТИРИНГ

Қиш фаслида ерларнинг шўрини ювиш агротехниканинг муҳим тадбирларидан бири ҳисобланади. Бу тадбирни энг қулай фурсатларда сифатли ўтказиш билан пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил етиштиришга мустаҳкам замин яратилади.

1976 хўжалик йилининг якуни шуни кўрсатдики, шўр тоза ювилганда тупроқнинг донадорлиги ошади, баҳорда экилган чигит ва бошқа экинлар уруғи беҳато, барвақт униб чиқади, айни кезда турли зараркунандалар камаяди.

Республикамизда қишлоқ хўжалик экинлари экиладиган умумий майдоннинг деярли ярми шўрланган ерлардир. Шу сабабли шўрни йўқотмай туриб, пахта ва бошқа экинлардан юқори ҳосил олиб бўлмайди. Агротехниканинг бу муҳим тадбирини изчиллик билан амалга ошириб қишлоқ хўжалик экинлари, хусусан пахтадан катта хирмон кўтараётган хўжаликлар сафи тобора кенгаймоқда.

Хоразм области ва Қорақалпоғистон автоном республикасида илгари шўр ювиш эрта баҳорда ўтказилар эди. Кейинги йилларнинг тажрибаси шўр ювиш қиш фаслида ўтказилганида яхши самара беришини исботлади.

Масалан, Хоразм область Хонқа районидаги Охунбобоев номли колхоз меҳнат аҳли пахта майдонларининг шўрини қиш фаслида ювиш йўли билан тупроқнинг унумдорлигини кескин оширди, пахта ҳосилдорлигини эса гектар бошига 45 центнерга етказди. Бу хўжаликда 1976 йил ҳосили уюшқоқлик билан барвақт териб олинди, ғўзапоя йиғиштирилди. Шу кунларда пахта пайкалларида марзалар олиниб, шўр ювиш кучайтирилмоқда. Бу билан 1977 йил мўл пахта ҳосилига мустаҳкам замин яратилмоқда.

Колхоз правлениеси пайкалларда марзалар олиш, сув тараш, ариқларни тартибга келтириш ишларига тажрибали деҳқонларни ажратди, уларнинг унумли ишлашлари учун ҳамма шароитларни яратиб берди. Ишнинг сифати устидан мутахассислар назорат олиб боряпти. 1700 гектар пахта майдонининг шўрини узоғи билан 10 январгача ювиб бўлиш чоралари кўрилмоқда, зарур топилган пайкалларнинг шўрини такрор ювиш кўзда тутилмоқда.

Қорақалпоғистон АССР Тўрткўл районидаги Максим Горький номли, Димитров номли колхозлар ва бошқа қатор хўжаликлар ҳам шўр ювишни ўз вақтида, сифатли ўтказиш туфайли тупроқ унумдорлигини кўтаряпти, пахтадан юқори ҳосил олишга эришяпти. Бу хўжаликларда ариқ-зовурлар тезкорлик билан тартибга келтириляпти, шўр ювиш жадал олиб бориляпти. Энг муҳими — бир парча ер шўрининг ювилмай қолишига йўл қўйилмаяпти. Сифат бош мезон қилиб олинган.

Андижон область Бўз районидаги Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Манноп Жалолов раислик қилаётган «Партия XX съезди» колхозида шўр ювишга биринчи даражали вазифа деб қаралади, ҳамма майдонларнинг шўри қиш фаслида бир-икки марта ювилади. Зовур чуқур қазилиб сизот сув камайтирилади, ички суғориш тармоқлари ҳам тартибга келтириб қўйилади. Колхознинг асосий пахта майдонлари ўрта ва ўта шўрланган ерлардан иборат. Шу боисдан ҳар гектар ерга шўр ювишда қанча сув сарфланишини мутахассислар белгилаб беради. Хўжаликнинг пахта ҳосилдорлигини кўтариш, кўсакларни барвақт очилтириб олишга олиб келган муҳим омиллардан бири шўр ювишга агротехниканинг муҳим тадбири сифатида қаралиши ва сифатли қилиб амалга оширилишидир.

Шу кунларда колхознинг барча бригадалари бўйича қайси пайкалларда қачон шўр ювишни тугаллаш, ҳар гектар майдонга қанча сув сарфлаш, бу муҳим ишни тугаллаш муддатлари аниқ белгиланиб олиниб, қизғин иш олиб борилмоқда. Ҳозирдаёқ 40 процентдан зиёд пахта майдонининг шўри ювиб бўлинди.

Задарё районидаги Ильич номли колхознинг пахта майдонлари ўртача шўрланган ерлардан иборат. Бундай ерларнинг шўрини январь ойининг дастлабки ўн кунлигида ювиш катта аҳамиятга моликдир. Чунки шу фурсатда сув сероб бўлади, оз сув билан катта майдонларнинг шўрини ювиш имконияти туғилади.

Колхоз правлениеси масалага жиддий ёндашиб дала ишларига 120 колхозчини сафарбар этди, улар қисқа вақтда 1200 гектар ернинг шўрини ювиб бўлдилар. Шу райондаги Гагарин номли колхоз, «Гулбоғ» совхози ва бошқа хўжаликларда ҳам агротехниканинг бу тадбири тўла амалга оширилмоқда.

Шуни ҳам айтиш керакки, илғор хўжаликлар шўр ювишни кучайтириш билан бир қаторда махсус бригадалар тузиб органик ўғитлар тўплаш, хандақларда чиритишни ҳам авж олдирмоқдалар. Барча хўжаликларда бу ишни кучайтириш керак.

Бироқ ҳамма имкониятлар бўла туриб, республикамизнинг кўпчилик районлари, колхоз ва совхозларида шўр ювиш, органик ўғитлар тўплаш қизитиб юборилмаяпти. Шуниси ачинарлики, шўр ювиш 1976 йилда пахта тайёрлаш планларини бажара олмаган ёки ялпи тоннани бир оз камайтириб қўйган хўжаликларда сусткашлик билан ўтказиляпти, ишчи кучлари, техника воситалари шу мақсад йўлига тўла сафарбар этилмаяпти. Шуни унутмаслик керакки, деҳқонлар учун қиш бекорчилик даври эмас, қиш фаслида ишнинг тури ўзгаради холос.

Келаси йили пахта ва бошқа экинлардан юқори ҳосил оламан деган деҳқонлар агротехниканинг қишки тадбирларини шу кунларда тезкорлик билан сифатли амалга оширишлари лозим.

Бугуннинг муҳим вазифаси ҳар бир колхоз ва совхозда шўри ювиладиган майдонларни яна бир карра аниқлаб чиқиш, қайси пайкалда қачон шўр ювишни ўтказиш, ҳар гектар ерга тупроқнинг шўрланиш даражасини ҳисобга олиб қанча сув сарфлашни белгилашдан иборат, айни кезда дала ишлари бутун чоралар билан кучайтирилиши, шўр ювишга кўп йиллик тажрибага эга бўлган, ҳар бир картанинг тупроқ тузилишини яхши биладиган миришкор деҳқонлар ажратилиши лозим. Уларга кеча-кундуз навбат билан унумли ишлашлари учун етарли шароитлар яратиб берилиши керак. Агротехниканинг қишки тадбирларини амалга оширишда мутахассисларнинг роли кучайтирилиши, ҳар литр сувдан оқилона фойдаланилиши, исрофгарчиликка асло йўл қўйилмаслиги лозим.

Ҳамма жойда шўр ювишни кучайтирайлик! Бу билан янги йил ҳосилига мустаҳкам замин яратамиз.

Тошкент область Чиноз районидаги Киров номли колхознинг донгдор механизатори, Ленин мукофоти лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова ҳақли равишда республикамиз хотин-қиз механизаторларининг сардоридир. Унинг минг-минглаб издошлари пахтазорларда жавлон уриб меҳнат қиляптилар. Республикамизда, қолаверса бошқа пахтачилик республикаларида ҳам турсунойчилик ҳаракати кенг қулоч ёйган. Бу ватанпарварлик ҳаракатига минг-минглаб хотин-қизлар қўшилиб, механизаторлик курсларида ўқишяпти ва техника сирларини ўрганишяпти. Суратда: машҳур механизатор Т. Охунова ҳунар-техника билим юрти ўқувчилари орасида.

В. Молгачев фотоси. (ЎзТАГ).

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Шофиркон районидаги К. Маркс номли колхознинг Қ. Умаров мудирлик қилаётган паррандачилик фермаси меҳнатсеварлари пландаги 32 минг дона ўрнига 48 минг дона тухум етказиб бериб, социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажардилар. Қўлга киритилган улкан зафарга паррандабоқарлардан Қурбон Қулиева, Орзи Ашурова, Гулбегим Умаровалар муносиб ҳисса қўшдилар.

Н. ЗАРИПОВ,
Ғ. ИСЛОМОВ.

ШИНГИЛ ҲИКОЯЛАР

ДАШТДАГИ БЕКАТ

ТУН. Поезд чўлдаги янги, ёмғир қордан йўлаклари, девор-томлари ҳўл бўлган кичик бекатдан ўтиб боряпти. Чор томон дашт, тинч, осуда дашт, кимсасиз, мудроқ. Юракка маъюс бир ўй, ваҳима солади: уйғон! Гирдибод, бўронларингни кўрсат, қулоқлар остидан ҳуштак чалиб, изғиринларинг ўтсин. Бўлмаса на чўл, на водийсан!

Ҳаёлга чўмиб қолибман. Тепловоз тун бағрини ёриб, янги манзилларга интилади: тақа-туқ-тақ-туқ. Юлдузларни елкага қўймоқчи бўлиб турган осмон, мудраган тепалик, саксовулзорлар орқада қолиб кетади. Танбурда чекиб ўтирганларнинг папироси учидаги қизил чўғ бирин-кетин сўнади. Чўлқуварлар янги очаётган ерларидан уйларига қайтишяпти. Жим, юз ва лабларини дашт шамоллари қорайтириб, лаблари ёрилган. Ҳорғин мудрашади. Қўлларидаги, тиззаларидаги тўрхалта, чемодан[illegible]ода иш асбоблари, эски кийим-кечак[illegible] гидромелиорация, деҳқончилик, тех[illegible] китоблар. Танбурда совқотган [illegible]и ташқарига улоқтириб, [illegible]урсиларда ўтирг[illegible]нига боради:

— Мумкинми?

Йўловчилар бир-бирларига яна яқинроқ сурилиб, ўрталаридан унга жой беришади. Мудраб ўтирган йўловчиларнинг ҳорғин тани, иссиқ нафаси, тер, ёмғир ҳиди келиб турган кийимларидан чиққан тафт уни ҳам иситади, одамлар ўртасида у ўзини ёлғиз сезмайди. Жимлик. Ҳар ким ўз ўйлари билан банд: биров ишини, биров уй-рўзғорини, биров ота-онасини, биров севгилисини ўйлайди, югуриб-елиб, поезднинг думида қолиб кетган бугунги кун, эски йил ҳақида хаёл суради, олдинда минглаб чироқлари денгиздай мавжланган янги қишлоқларга маҳлиё термулади. Демак, чўл ҳам, бу чўлқуварлар ҳам жим ўтиргани йўқ, одамлар ҳақида ўйлаб боришяпти. Вагонлар ортида қолиб кетаётган кунлар, йиллар бошқа қайтиб келмаслигини ўйлаганда хомушланасан. Сўнг ўзингга-ўзинг тасалли берасан: чўлда янги бекат, янги маконлар бунёд этилиб, унда одамлар тафти қолаётганидан қувонасан: демак, умрлар бекор ўтмаяпти, кунлар уфққа бесамара ботиб кетмаяпти. Шунда яна кўп, узоқ яшагинг, эски йилларни поездлар думи, йўллар этагида қолдириб, одамларни ўйлаб кетаётган бу одамлар учун янги бекатлар бунёд этиб, яшагинг келиб кетади.

РАЙҲОН ЯПРОҒИ

ҚИШ куни уйда ёлғиз қолсам, дўстларимни эслайман. Нега келишмаяпти, мендан кўнгиллари қолганми? Этим жунжикиб, ўзимга тасалли бераман: ишлари кўп, ташвишлари ҳам. Ҳамма ўзи билан ўзи овора.

Китоб жовонига назар ташлайман. Ундаги ҳар бир китоб менга дўст, ҳамроҳ, ҳамфикр: қадрдон бўлиб қолган. Ҳар бирининг ўзига хос нафаси, овози, характери, нуқсон ва фазилатлари бор. Пастки токчадан кўп йиллар қўл урилмаган бир китобни олдим: «Қашқа воҳасининг ўсимлик дунёси». Саҳифасини очаётганимда димоғимга райҳон ҳиди тегди. Саҳифада райҳоннинг бир шохчаси турибди. Майда япроқлари, шохларининг учидаги оқиш гуллари уруғи билан қуриб қолган. Буни супамиз устидаги жўякчадан синдириб олган эдим. Онам уни мен учун атайлаб ўстирардилар. Шохи, япроқлари қуриб, нами қочгани учун ёздагидай ялтирамайди, мўрт, бармоқ тегса шитирлаб синади. Лекин ҳиди тўла сақланиб қолибди. Бу ҳид томирларимга оқиб кириб, мудраб ётган хотираларни уйғотди. Қулоғим остида онамнинг мулойим товушлари эшитилгандай бўлди:

— Нозбўй — дори-дармон гиёҳ. Буйрак, қовуқда қолган тошларни эритиб, чиқаради. — Овқатга солиб берардилар, қуритиб ховончада туйиб, қишга ҳам асраб қўярдилар.

Ўша куни ёзги таътилга чиқиб, қишлоққа борган, супада ўтирган эдим. Қўшнининг ўриклари тарвақайлаб кетиб, шохлари пахса девор оша бизнинг чорбоғимизга соя ташлаб турарди. Эски қўшнимиз шаҳарда ишлаётган ўғлиникига кўчиб кетган, унинг боғига даштдан Мамат Саид деган бир чорвадор кўчиб келган экан. Биз чой ичиб ўтирганда дарвоза очилиб, чорвадорнинг хотини бола-чақалари билан таёқ, челак кўтариб келиб, шохларни қоқиб, қайириб, синдириб, жўякдаги гулларни пайхон қилиб, ҳосилни териб олди. Улар дарвозага етишганда онам чидаб туролмадилар:

— Жуда очофат экансизлар-э, — кўйлакларини ёқасини ушладилар. — Олтмиш йил шу қишлоқда яшаб, ҳали бунақа одамларни кўрганим йўқ. — Синган шохлар, пайхон бўлган гулларга ачиниб қарадилар. — Ўзимга айтсанг, шохларини синдирмай, битта-битта териб берардим.

Чорвадор қўшни дарвоза олдида тўхтади. Орқасига бурилиб, онамни мазах қилгандай гап отди:

— Ана, сенга ҳам қолдику барги, сояси. «Бизлар барг ейдиган молмидик!» Қоним қайнаб, янги қўшнининг орқасидан бориш учун ўрнимдан турдим. Онам билагимдан ушладилар:

— Қўй, очкўз, нокас одамлар билан ўчакишма, беобрў бўласан.

Томоғимга тиқилган алам ёшларини зўрға ютиб, супага ўтириб қолдим. Дунё кўзимга тор, зангори осмон хира, қуёш нурлари чанг, ҳаво рутубатли, яшил япроқлар бўғилгандек қора кўриниб кетди. Ҳидларни сезмай, товушларни эшитмай қолдим. Ўшанда райҳон барглари ҳам қорайиб қолишидан қўрқиб, шу шохчани китоб орасига солиб қўйган эдим.

Қўшни хурсанд чиқиб кетди. Онам супурги билан тўкилиб қолган япроқларни супира бошладилар. Япроқларни йиғиб халтага солиб, дарвоза томон бораётганларида йўлларини тўсдим.

— Қаёққа?
— Қўшниники, болам.
— Бормайсиз!

— Бизда мол йўқ. Барг исроф бўлади. Бу ҳам табиатнинг эҳсони, увол бўлмасин. Қўй, тўсма йўлимни. Қўшни ёмон бўлса, барглар айблими?

Китоб орасидаги райҳон япроғидан онамнинг такрорланмас ҳидларини туйгандай, қуруқ япроқларнинг бармоқларимга тегиб шиғирлашидан ҳар қандай қайсар, баттолни ҳам юмшатадиган майин товушларини эшитгандай бўлдим. Совуқ хонам исиб, хушбўй ҳидларга тўлиб, кўнглим яйраб кетди.

ЁВВОЙИ ЖИЙДА

РЎЗИ бобонинг чорбоғи тўрида катта ёввойи жийда дарахти ўсган. Узоқдан қараса, осмондан узилиб тушган бир парча кулранг булутга ўхшайди. Ҳосили кўп майда, таъмсиз. Невараси Искандар ундан беш-олтита териб, оғзига солди. Чайнаб, афтини буриштириб, туфлаб ташлади:

— Ҳа, ёқмадими? — гулқайчи билан гулларни бутаб юрган бобо неварасига маъноли қаради.

— Қумга ўхшаркан, — невара қўлининг орқаси билан лабларини артди. — Нега экасиз уни, бекорга ер эгаллаб ётибди?

Неварасининг ер қадрига тушунабошлаганидан бобо мамнун бўлди:

— У парранда-даррандаларга, бўтам. Жониворлар боғларимизни ёз бўйи қурт-қумурсқа, ҳашаротлардан тозалайди, еладиюгуради. Қишда оч қолишади. Одамни орқа қилиб келишади чорбоғларга.

Невара унинг гапларига эътибор бермади. Совуқ тушиб, дарахтлар япроғи тўкилабошлади. Ток, анор анжирларни кўмишди. Чорбоғлар ҳувиллаб қолди. Борликни қор кўрпаси қоплагач, тоғ-тош, далалардан ризқ-рўзини териб юрган қушлар одамларга яқин хонадонларига учиб келишди. Чорбоғ тўридаги ёввойи жийда шохлари гавжум бўлиб қолди. Чуғурчуқ, чумчуқ, афғон майнаси тонгдан унинг шохларига қўниб, қотиб қолган меваларини териб ейишади. Ҳатто қўлдан дон ейдиган хўроз, товуқлар ҳам жийда остига бориб, қушларнинг тумшуғидан тушиб кетадиган озуқани пойлаб туришади.

Искандар товуқларга дон сепгани чиқди. Пахса девор ортидан қўшнининг товуши эшитилди:

— Киш, киш-э, палакатлар.

Унга аёл кишининг товуши ҳамоҳанг бўлди:

— Ҳайданг! Ҳамма жойни ифлос қилиб юборишибди! Кеча супириб қўйгандим!

— Киш! Киш-ээ!—Жийда шохига бир тош урилиб, тўп этиб ерга тушди. Қушлар «пир-р» учиб кетишди. Товуқлар «қу-қулаб» қочишди. Искандар ҳайрон бўлиб турган эди, девор ортидан яна ўша товуш эшитилди:

— Шу Рўзи бобо соқоли оқарибди ҳам ё деҳқончиликни билмайди, ёки фаросати йўқ. Чорбоққа ҳам ёввойи жийда экадими одам? Еб бўлмаса, бозорда биров олмаса. Бекорга жой эгаллаб ётиб, ернинг умри беҳуда ўтяпти.

— Тўғри! — эрининг гапини маъқуллади хотини. — Унга индамасангиз, паррандахона қилиб юборади ҳамма боғларни. Тош отганингиз билан қушлар яна қайта учиб келаверади. Айтинг, кесиб ташласин ёввойи жийдасини!

Искандар чопони этагида товуқларга сочмоқчи бўлиб олиб чиққан буғдойи билан девор ёнида қотиб қолди. У одамларнинг шу оддий ёввойи жийдага муносабатига қараб, яхшини ёмондан, донони жоҳилдан, меҳрибонни ёввойидан ажратиб турадиган буюк бир сирни тушунди: «Ўзларику боғларини беминнат тозалайдиган шу қушларга ҳеч нарса беришмайди! Бобомнинг жийдасини ҳам шу жониворларга раво кўришмайди-я!?». Искандар девор ортида қушларга отиш учун тош ушлаб турган барваста қўшни, унинг семиз, шанғи хотинини кўз олдига келтирди. Ўзлари ҳам, сўзлари ҳам жуда ёқимсиз кўриниб кетишди кўзига. Этагидаги донни пахса девор оша сочиб юборди.

Самар НУРОВ.

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ

ТАСС

Ўнинчи беш йиллик биринчи йилининг ҳал қилувчи босқичида ҳар бир кун илғор корхоналар коллективларининг меҳнатда эришаётган салмоқдор ютуқлари билан нишонланмоқда. ТАСС мухбирлари ишлаб чиқариш план топшириқлари ҳамда юксак социалистик мажбуриятлар бажарилаётганлиги тўғрисида қуйидагиларни хабар бердилар:

МОСКВА. «Красная роза» шойи комбинатининг коллективи бу йил юз миллион сўмлик маҳсулот реализация қилишни мўлжаллаган эди. Тўқувчилар ваъдаларининг устидан чиқдилар. Тўқувчиларнинг хизмат кўрсатадиган станокларни кўпайтиришга ўтганлиги муваффақият қозонишига имкон берди. Бу корхоналар ишчиларининг ташаббуси бир қанча техникавий тадбирлар билан, шу жумладан асбоб-ускуналарни модернизациялаш билан боғлаб олиб борилмоқда.

КАЛИНИНГРАД. Денгиз савдо портининг коллективи йиллик планни барча техника-иқтисодий кўрсаткичлар жиҳатидан бажарди. Бунга портни восита кемалардан вагонларга техника жиҳатдан қайта жиҳозлаш натижасида эришилди. Йил бошидан бери кемаларнинг бекор туриш вақти ўн минг соат камайтирилди. Юкларнинг учдан бир қисми бевосита кемалардан вагонларга туширилди.

ПЕРВОУРАЛЬСК (Свердловск области). Уралдаги Новотрубний заводида янги комплекснинг биринчи навбати фойдаланиш учун қабул қилинди. Бу ерда халқ хўжалигининг турли тармоқлари учун юксак сифатли маҳсулот ишлаб чиқарилади.

Металлурглар лойиҳадаги янги қувватларни муддатидан илгари, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигигача ўзлаштириш мажбуриятини олдилар.

ОЛМАОТА. Йил бошидан бери Қозоғистон электростанциялари пландан ташқари 500 миллион киловатт-соат электр энергия ҳосил қилдилар. Шу энергиянинг олтидан бир қисми тежаб қолинган ёнилғи ҳисобига олинди.

БЕНДЕРИ (Молдавия ССР). Шойи комбинатининг тўқувчиси Валентина Моройни ҳамкасблари икки йиллик нормани бажарганлиги билан табриклашди. У ўзи хизмат қилаётган асбоб-ускуналар зонасини икки баравар кенгайтириб, ўзига бириктирилган ўттизта жадал ишловчи пневматик станоклардан 280 минг метр газлама тўқиб чиқарди.

ИНСОН ВА МЕҲНАТ МАДҲИ

ТАҚРИЗ

Меҳнат барча даврларда адабиётнинг муносиб мавзуларидан бўлиб келган. Бироқ бу мавзуни бадиий ўзлаштиришда совет адабиётининг новаторона жасорати алоҳида кўзга ташланади. Социализм қурилиш ҳавозалари ичида қад кўтарди. Совет кишиларининг мўъжизалар яратишга қодир меҳнати мамлакатимизни дунёдаги энг илғор ва кучли мамлакатга айлантирди. Шу туфайли ҳам совет халқининг оммавий меҳнат қаҳрамонликларини адабиётимиз ўзининг бош тасвир предметига айлантирди. Меҳнат кишилари, улуғ Горький айтганидек, «китобларимизнинг асосий қаҳрамонлари» бўлиб қолди.

Мамлакатимиз ўз тараққиётининг янги босқичи — коммунизм қурилиши даврига қадам қўйган ҳозирги кунда меҳнатнинг жамият ва инсон ҳаётидаги ўрни тобора ортиб, белгиловчи аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев партиямиз XXV съезди минбаридан туриб ёзувчиларни, санъаткорларни совет кишиларининг меҳнат жасоратини чуқур ва кенг ёритишга чақирди. Шундай қилиб, меҳнат мавзуи адабиётимиз учун янада етакчи, янада илҳомбахш мавзуга айланади.

Совет адабиётининг меҳнат мавзуига бундай катта диққат-эътибори, бу мавзуни бадиий тадқиқ этишда эришилган улкан ютуқлар, орттирилган тажрибалар, ўз навбатида, адабиёт фани олдига ҳам катта вазифаларни кўндаланг қўяди. Рус совет адабиётшунослигида меҳнат мавзуни бадиий ишлаш масаласига бағишланган бир неча тадқиқотлар бор. Бироқ, афсуски, ўзбек адабиётшунослигида бу проблемани таҳлил этувчи махсус илмий ва танқидий ишлар деярли йўқ.

Шу нуқтаи назардан қараганда, адабиётшунос А. Рашидовнинг яқинда республика «Билим» жамияти томонидан китобхонларга тақдим этилган «Инсон ва меҳнат мадҳи»[1] номли китоби ўзининг актуаллиги ва муҳимлиги билан диққатни жалб этади.

Энг аввало, тадқиқотчининг масалага ёндашишда тутган позицияси, текширишнинг методологик принципи рағбатга лойиқ. Муаллиф ўзбек адабиётида меҳнат тасвири масаласини совет воқелигининг тарихий тараққиёти ва умумиттифоқ адабий жараёни фонида ўрганади. Қиссачилигимизда меҳнатни бадиий ифодалаш соҳасидаги изланишларни бутун совет адабиётидаги новаторона ҳаракатларнинг таркибий бўлаги сифатида текширади.

Яна бир муҳим томони шуки, муаллиф мазкур ишда меҳнат мавзуи билан боғлиқ ҳолда ўзбек қиссасининг жанр сифатида босиб ўтган такомил йўлини тадқиқ этади. Шу жиҳатдан китоб ўзбек совет қиссачилигининг тараққиётини илмий ўрганиш ишига ҳам қўшилган муносиб ҳиссадир.

Китобнинг дастлабки саҳифаларида кўрсатилганидек, бадиий тафаккурга меҳнат мавзуининг кириб келиши унинг тараққиётида революцион роль ўйнади. Адабиётнинг меҳнат кишиси образига мурожаати унинг демократлашиб бориш тенденциясини кучайтирди. Меҳнат мавзуига мурожаат бадиий ижодни реализм асосларига кўчириб, уни халқ манфаатларига, маънавий дунёсига, орзу-интилишларига яқинлаштирди. Бу тенденция аста-секин адабий тараққиётнинг бош йўлига айланди.

Китобда адабиётларнинг демократлашуви турли мамлакатларда ва турли тарихий даврларда турлича юз берганлиги ҳам таҳлил этилади. Хусусан, қарама-қарши синфлар мавжуд бўлган шароитда меҳнат оддий халқ учун азоб-уқубатли эди. Табиий равишда, ўтмиш адабиётида ҳам меҳнаткаш халқнинг жафокаш, уқубатли ҳаёти тасвир предмети бўлган

Меҳнат фақат социалистик тузум йилларида инсонни улуғловчи факторга айланди. Меҳнатнинг янгича моҳияти, унда ҳам янги ғояларни, янги проблемаларни, новаторона асарларни юзага келтирди. Жамиятимиз бадиий тафаккурида рўй берган бу улкан ҳақиқат, китобда таҳлил этиб кўрсатилганидек, энг яхши ўзбек қиссаларида ҳам яққол кўринади.

«Меҳнатга социалистик муносабат, — дейилади китобда, — совет адабиётида ғоявийликни, совет кишиларининг табиатини, демак инсоннинг инсоний фазилатларини белгиловчи асосий хусусиятларидан бири сифатида талқин қилинмоқда. Янги, эркин меҳнат инсон психологиясига, одамнинг маънавий тушунчасига, бутун моддий ва маънавий турмушига таъсир этмоқда. Меҳнат совет кишиларининг ижтимоий фаолияти, уларнинг характери, ахлоқи ва шахсини шакллантиришдаги ҳал этувчи омил сифатида намоён бўлмоқда».

Китобда ўзбек совет қиссачилигининг такомили ҳақида юритилган мулоҳазалар ва кузатишлар қуйидаги хулосада жуда аниқ мужассамлашади: «Агар 20—30-йиллар қиссачилигида меҳнатга янгича муносабатнинг туғилиши, меҳнат коллективларининг ташкил топиши, қолоқ кишилар онгидаги эскилик сарқитларининг меҳнат жараёнида бартараф этилиши мавзуи биринчи планга чиққан бўлса, 50—60-йиллар қиссачилигининг диққат-марказида — социализм шароитида шаклланган янги инсон образининг маънавий оламини бадиий ифодалаш масаласи турди. Қаҳрамонни тасвирлаш доираси бекиёс даражада кенгайди, шахсни ҳар томонлама инкишоф этиш тенденцияси намоён бўлди. Шу билан бирга уларда меҳнат ва турмуш, ахлоқ мавзулари шахснинг шаклланишидаги асосий проблемалар сифатида узвий бирликда талқин этилди».

Бу — ҳаққоний хулоса. Китобдаги яна бир муҳим хулоса шуки, ўзбек қиссасининг жанр доираси ҳам ранг-баранглашди, унинг майдонида тарихий, тарихий-саргузашт, дидактик, илмий фа[illegible] фик, мем[illegible] лар ва к[illegible] бўлди. Ҳози[illegible] нинг маҳора[illegible] ниҳоятда юк[illegible]

Китобдаги айрим кузатишлар, фикрлар, гарчи 20—30-йиллар қиссачилиги ҳақида айтилса-да, аммо улар ўзининг тўғрилиги, ҳаётийлиги билан ҳозирги ижодий жараён учун ҳам актуал хулосалардир. Масалан, муаллиф 20—30-йиллардаги кўпгина қиссаларда ўша давр учун характерли бўлган муҳим масалалар кўрсатилганлигини, аммо уларда ҳаётнинг мураккаблиги ва ўзига хослиги, одамлар маънавий дунёси тўлақонли гавдаланмаганини таҳлилда кўрсатади. Бундай кузатиш: «Бадиийлик— адабий асарнинг тириклик шарти, агар асар маҳорат билан ёзилмаса, у қанчалик актуал мавзуда бўлмасин, барибир умри калта бўлади» деган муҳим ҳақиқатни яна бир марта хотирага туширади. Бу ҳам «Инсон ва меҳнат мадҳи» китобининг муҳим томонларидан биридир. Ахир, ҳозирги кунда ҳам у ёки бу асарни актуал мавзуларда битилгани учунгина бир ёқлама мақташлар тез-тез учраб туради-ку?!

Китобда ҳозирги қиссаларнинг ютуқлари билан бир қаторда жиддий камчиликлари ҳам тўғри кўрсатилади. Дарҳақиқат, муаллиф айтганидек, ҳатто қишлоқ ҳаётига бағишланган айрим эътиборга лойиқ асарларда ҳам меҳнат кишиси образи тор доирада талқин этилмоқда, уларда қишлоқ билан шаҳар алоқаси, ишчи синфи билан колхозчи деҳқонлар иттифоқи ҳар қачонгидан ҳам мустаҳкамланиб бораётганлиги, янги тарихий шароитда яшаётган ва меҳнат қилаётган юксак билимдон деҳқон, мураккаб техника билан қуролланган ишчи, улкан маънавий баркамолликка эришган ўзбек аёлининг ёрқин образлари ўзининг тўлақонли эстетик ифодасини тополмаётир. Муаллифнинг бу фикрлари ўзбек қиссачилигининг келгуси тараққиёти учун муҳимдир.

А. Рашидовнинг ўзбек қиссаларида меҳнат тасвири масалесига бағишланган китоби ҳажман ихчам, шу сабабли унда адабиётимиз ривожига оид масалалар умумлашган ҳолда ёритилган. Истагимиз шуки, муаллиф китобда илгари сурилган фикр ва мулоҳазаларини келгусида давом эттирса. Бу ишни монографик кўламда кенгайтирса, сўнгги йилларда меҳнат мавзуида яратилган асарларни ҳам таҳлил объекти қилиб олса, кузатишларини янада чуқурлаштирса. Бундан адабиётшунослик фани ҳам, китобхонлар ҳам ютарди. Китоб муаллифининг адабий жараёнга таъсири эса янада самаралироқ бўларди.

С. МАМАЖОНОВ,
филология фанлари доктори.
М. САФАРОВ.

1) А. Рашидов. «Инсон ва меҳнат мадҳи», «Ўзбекистон» нашриёти, Тошкент—1976 йил.

Қишки сабзавот

Республика колхоз ва совхозларининг сабзавотчилари пландан ташқари қишки сабзавот экишга киришдилар. Хўжалик меҳнаткашлари илиқ об-ҳаводан фойдаланиб, қўшимча 300 гектар чамаси ерга совуққа бардош берадиган карам, сабзи, саримсоқ, хўраки лавлаги навларини экиб олдилар.

Калинин, Орджоникидзе, Тошкент районларидаги ихтисослаштирилган сабзавотчилик хўжаликларининг тажрибаси гектар бошига 20 тоннагача эртаги сабзавот олиш мумкинлигини кўрсатди. Мутахассисларнинг тахминий ҳисоб-китобларига кўра, Ўзбекистон сабзавотчилари кўкламга бориб камида 45 минг тонна эртаги сабзавот етиштирадилар.

(ЎзТАГ).

Космосда биологик тадқиқот

Совет космонавтлари томонидан парвозлар вақтида ўтказилаётган кўпгина тажрибалар орасида биологик тадқиқотлар энг муҳим ўринлардан бирини эгаллайди. Масалан, Андриан Николаев космосда ғунчалар қандай очилишини кузатди. Пётр Климук нўхот устида марокли тажрибалар олиб борди. Валерий Биковский ва Владимир Аксенов космик парвоз вақтида маккажўхорининг ниш уришини кузатиб боришди. Уларнинг ўзлари космик кемада уруғдан чиқарилган балиқларни ерга олиб тушишди.

Инсон космосга парвоз қилишидан олдинроқ ерда ўсадиган ўсимликлар ва ҳайвонлар космосда бўлиб улгуришган эди. Аммо инсоннинг космосда пайдо бўлишигина биологик тажрибаларни янги, янада юқори даражага кўтарди. Ҳозир космонавтлар олимларга ўсимлик ҳужайраларининг бўлиниш жараёнини, балиқлар, амфибия, бактерия, ўсимликларнинг вазнсизликда ривожланишини таҳлил этишда кўмаклашмоқдалар.

— Космосда олиб борилган шу тарздаги тадқиқотларнинг натижалари қандай амалий вазифаларни ҳал этишда қўлланилмоқда?

СССР Фанлар академиясининг умумий генетика институти космик генетика лабораториясининг мудири, биология фанлари кандидати Эмма ВаЛиулинага ана шундай савол билан мурожаат қилдим.

— Бундай тадқиқотлар энг аввало инсон учун космосга йўл очди, — деди у.— Бундан ташқари олинган натижалар, шу жумладан генетик натижалар кишининг бошқа планеталарга парвоз этиши даврида, шунингдек орбитал станцияларда бўлиши вақтида яшаши учун энг қулай шароит яратиб беришда қўлланилиши мумкин. Биологларнинг тадқиқотлари шуни кўрсатдики, қишлоқ хўжалигида ҳайвонларнинг озуқасига биологик актив қўшимча сифатида фойдаланиладиган сув ўтларининг энг яхши ва тўйимли намуналари ҳавони тиклаш учун яратилган намуналар бўлиб чиқди.

Бизнинг лабораториямизда олинган ЛАРГ-3 хлорелласи намуналари завод ва ёрдамчи завод қурилмаларида озуқага аралаштириш учун актив қўшимча ишлаб чиқаришда қўлланилади.

Космосда ўтказилган сўнгги биологик тадқиқотларнинг маълумотлари ҳозирги вақтда лабораториямиз ходимлари томонидан ишлаб чиқилмоқда. Мен бу тадқиқотни ишлаб чиқиш бизни кўпгина проблемаларни ҳал этишга янада яқинлаштиради, деб ўйлайман. Ана шундай ҳар бир тадқиқотдан кейин олинган билимлар келажакда масалан бизни ўраб турган атроф муҳитни тозалашнинг биологик методларини яратишда ҳам қўлланилиши мумкин.

С. ЗАВГОРОДНЯЯ,
АПН мухбири.

ГАЗЕТХОНЛАР ИЛТИМОСИГА КЎРА

КАЛЕНДАРЬ ТАРИХИ

«1264 ҳижрия далв ойининг ўн еттинчиси, қишки кунларнинг бири, қуёш ботган...» — деб бошланади талантли ёзувчимиз Абдулла Қодирийнинг машҳур «Ўтган кунлар» тарихий романи. Дарвоқе, ҳижрий йил ҳисоби қачондан бошланган? Бу йилнома Григориан календари деб юритилувчи айни замонда қўлланилаётган солномадан қандай фарқланади? Умуман, ер юзида қандай календарлар мавжуд ва улар қандай тарихга эга?

Узоқ муддатларнинг суткалар, ҳафталар, ойлар ва йиллар бўйича ҳисобга солинган системаси календарь дейилиб, уларни тузиш осмон жисмларидан Қуёш, Ер ва Ойнинг айланма даврий ҳаракатларига асосланади. Бу ишнинг мураккаблиги шундаки, эслатилган осмон жисмларидан бирортасининг даври иккинчисининг даври билан аниқ, яъни қолдиқсиз ўлчана олмайди. Масалан, Ернинг Қуёш атрофида айланиш даври (бир йил)ни суткаларда ифодаласак, тахминан 365,25 сутка чиқади, яъни қолдиқ 6 соатга тенг бўлади. Ой даври билан ҳисоблаганда эса, бир йилнинг ичида 12 ой-у яна ўн бир (айрим ҳолларда ўн ёки ўн икки) сутка бўлади, яъни ўн бир сутка қолдиқ қолади. Бир ойни суткаларда ифодалаганда эса, йигирма тўққиз сутка-ю, 12 соат ортиб қолади.

Шунинг учун ҳам календарлар, қайси осмон жисмининг айланиш даври асос қилиб олинишига кўра, ҳар хил бўлади. Агар Ойнинг Ер атрофида айланиш даври (қуёшга нисбатан) 29,5 сутка асос қилиб олинса, бундай йилнома Ой йилномаси дейилади. Агар Қуёшнинг Ер атрофидаги кўринма ҳаракати (бу ҳаракат Ернинг Қуёш атрофидаги ҳаракати туфайли содир бўлади) асос қилиб олинса, бундай календарь Қуёш календари номи билан юритилади. Планетамизда кенг тарқалган бошқа бир йилномада эса, ҳар иккала осмон жисмлари ҳам асос қилинган бўлиб, у (Қуёш ва Ой)нинг даврлари Қуёш—Ой календари деб аталади.

Ой календари — мусулмонлар ёки баъзан Муҳаммад календари ҳам дейилади. Бу Ой календарида йилнинг узунлиги (334 ёки 355 сутка)дан маълумки, унинг янги йилнинг бошланиши, биз ишлаётган календарникига мос келмайди. Шунингдек, Ой календарида йил фасллари ҳам маълум ойларга тўғри келмай, бир ойдан иккинчисига силжиб юради. Ой календари бўйича 1396 йилнинг биринчи куни (1-муҳаррам) 1976 йилнинг 3 январида кирди. Навбатдаги янги йил — 1397 йилнинг 1 муҳаррами 1976 йилнинг 23 декабрида кирди. Ой календари йилидаги ойлар ҳар сафар янги Ойнинг осмонда кўриниши билан бошланади.

Қуёш—Ой календари деб юритилувчи яҳудийлар йилномаси, эрамиздан олдин 3761 йилдан бошланади. Бу календарда бир йил, асосан 12 ойдан иборат бўлиб, баъзан 13 ойдан ташкил топади, 12 ойдан иборат йилнинг узунлиги, мусулмонлар календаридагидек 354 (ёки 355) кундан, 13 ойдан ташкил топган йиллар эса, 383 (ёки 384) суткага эга бўлади. Қуёш—Ой календарида 13 ойлик йил бўлишига сабаб, эслатилган Ой календаридаги йил узунлиги бўлмиш 354 куннинг ҳақиқий йил (тропик йил) узунлиги —365,25 кундан 11 суткага камлигидир.

Энди кундалик турмушимизда ишлатилаётган Григориан календари устида тўхтайлик. 1866 йили машҳур Сувайш канали қурилаётганда Канопе шаҳри яқинида қадимги сарой вайроналаридан топилган тош плитада қадимги Миср ёзуви аниқланди. Маълум бўлишича, бу, эрамиздан олдин 238 йили шоҳ Эвергет томонидан йилнинг узунлигига киритилган тузатиш ҳақидаги фармон экан. Сотис юлдузининг (Сириус—Катта Ит юлдуз туркумидаги энг ёруғ юлдуз) ҳар тўрт йилда бир кунлик масофага илгарилаб кетишига кўра, ҳар тўртинчи йил 365 кун ўрнига 366 кун деб олинсин, дейилган эди ёзувда. Шундай қилиб, йилнинг узунлиги 365,25 кунга тенглигининг аниқланганини ҳақидаги сана —эрамиздан олдинги 238 йил олинадиган бўлди. Эрамиздан олдин 46 йилда александриялик астроном Созиген маслаҳатига кўра, Рим ҳукмрони Юлий Цезарь томонидан йилдаги 12 ой узунликларини тартиб билан ўзгартириш (тоқ ойларни 31 кундан, жуфт ойларни 30 кундан қилиб) орқали жорий қилинди. Бунда фақат февраиус (февраль) дейилувчи иккинчи ой 29 кун бўлиб қолди. Шунингдек, календарни қабул қилган бу ислоҳотда тўртга қолдиқсиз бўлинадиган йиллар кабиса йиллар дейилиб, 366 суткадан қилиб ҳисобланиши қайд қилинди. Бундай календарь кейинчалик Юлий Цезарь шарафига Юлиан календари деб ном олди ва XVI асрга қадар «яшади».

1551 йилга келиб, астроном Эразм Рейнгольд бир йилнинг узунлигини, яъни Қуёшнинг Ер атрофида бир марта тўла кўринма айланиши (Ер Қуёш атрофида айланиши туфайли кўринадиган ҳаракат) даврини анча катта аниқлик билан топди.

1576 йил янги календарнинг лойиҳаси тайёр бўлди. Календарнинг лойиҳаси билан танишиш учун Рим папаси Буанкампано (тарихда Григорий XIII деб танилган), астроном ва руҳонийлардан иборат комиссия тузди. Комиссия Лилио календарь лойиҳасини маъқуллагач, 1582 йили папа Григорий XIII 4 октябрнинг эртаси куни 5 октябрь ўрнига 15 октябрь деб ҳисоблансин (10 кун йиғилган хатоликни тузатиш учун) деган реформага қўл қўйди. Бу календарь кейинчалик папа Григорий XIII номи билан Григориан календари деб юритиладиган бўлди. Григориан календари бўйича ҳам хатолик мавжуд бўлиб, у ҳар 3300 йилда бир суткага тенг бўлади.

Россияда то 1700 йилнинг 1 январига қадар йил ҳисоби «Дунёнинг пайдо бўлиши»дан бошланган календарь бўйича олиб бориларди. Бу ҳисоб бўйича 1 сентябрь янги йил охирги марта Россияда зўр тантана билан кутиб олинди ва шу йилнинг 25 декабрида жарчилар подшо Пётр I нинг янги фармонини барабан садолари остида жар солиб эълон қилдилар. Бу фармонга кўра, бундан буён йил ҳисоби «Христос туғилган кун»дан бошланадиган Юлиан календари бўйича олиб борилиб, янги йил 1 сентябрдан 1 январга кўчирилиши таъкидланди. 1700 йилнинг 1 январида Петр I нинг ўзи ҳарбий парадни бошқарди. Янги йил шарафига саройда «халққа зиёфат» ташкил қилинди. Юлиан календарининг Россияда бундай қабул қилинишида М. В. Ломоносов, М. Кантимирнинг хизмати катта бўлди.

Чор Россиясида янги — Григориан календарига ўтиш борасида прогрессив олимларнинг кўп уринишлари бекор кетди. Бу масалада айниқса машҳур химик Д. И. Менделеевнинг кўп хизматлари беҳуда бўлди. Подшо ва сарой аҳлининг янги календарь моҳиятини тушуниб етмаслиги бу масалада тўсқинлик қилишига асос бўлди. Григориан календари (Янги стил) улуғ Октябрь революциясидан сўнг, 1918 йил декабри охирида РСФСР Халқ Комиссарлари Советининг декрети билан қабул қилинди. Жумладан, декретда 1918 йил 31 январининг эртаси куни 1 февраль ўрнига 14 февраль эканлиги таъкидланди. Чунки XX асрга келиб Юлиан календарининг хатоси 13 кунга етган эди.

М. МАМАДАЗИМОВ,
физика-математика фанлари кандидати, астроном.

БАЙРАМ АХБОРОТИ

Таътил кунларида

Тошкентлик мактаб ўқувчиларининг қишки таътил кунлари мароқли ва мазмунли ўтиши учун пухта ҳозирлик кўрилди. Чунончи, болалар таътил кунлари Цирк, «Юбилей» спорт саройи, Ёш томошабинлар театри каби маданият муассасаларида уюштирилган арча байрамларида иштирок этадилар. Островский номли пионерлар саройи коллективи «Саёҳатчи арча» ташкил этди. Қорбобо ва Қорқиздан иборат ўзига хос байрам ансамблига бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг қатнашчилари бириктирилган. Улар ўн кун мобайнида завод-фабрикалар қошидаги клублар, маданият саройларида уюштирилган арча байрамларида болаларнинг кўнглини хушлайдилар. Агар қор ёғиб берса, шаҳарнинг транспортдан холи ерларида [illegible] чана учиш майдончалари мўлжалланмоқда.

[illegible] аълочи ўқувчилардан 400 [illegible] яқинидаги баҳаво «Чим[illegible]асида, Кибрай, «Октябрь 10 [illegible]иш уйларида ҳордиқ чиқа[illegible] 30, 65, 103, 79-сингари ўн[illegible] мактабларнинг ҳар биридан имтиёзли йўлланма билан Ва[illegible]хти Москва, Нева дарёси [illegible]еркам шаҳар Ленинградга борадилар. Хуллас, ўқувчиларнинг таътил кунлари таассуротларга бой бўлиши учун тадбирлар кўриб қўйилди.

Совғалар, совғалар

Бу йил биринчи марта шаҳар байрам ярмаркаси ташкил этилади. Тошкентдаги М. Горький номли болалар боғида уюштириладиган бу ярмарка ўн кун мобайнида ишлаб туради. Шунингдек, шаҳарнинг катта майдонлари, кенг хиёбонлари ва уй-жой массивларида ўрмон маликаси—арча безатиб қўйилади. Унинг атрофида эртаклардаги қаҳрамонларнинг суратлари туширилган жажжи дўкончалар ишлаб туради. Байрамга республика «Гастроном» конторасин коллективи ҳам пухта ҳозирлик кўрди. Улар болалар учун 30 мингта совға тайёрлашган. Айём кунлари эса 7 тоннадан зиёд торт ҳамда 10 мингта пироженое ҳозирланади. Шунингдек, умумий овқатланиш корхоналарининг коллективлари ҳам хизматга мунтазир. Пазанда-ю қандолатчилар қўлидан чиққан егуликлар, пишириқлар ва ярим фабрикатлардан иборат савдо кўргазмаси уюштирилади. Кечадан бошлаб Тошкентнинг Янгиобод, Чилонзор, Бешқайрағоч, Қорақамиш, Сергели массивларида ана шундай кўргазмалар ташкил этила бошланди. Бу ерларда гўшт, балиқ ва сабзавотлардан тайёрланган 41 тонна ярим фабрикат билан савдо қилинмоқда. Турли ошхона ва кафеларда мингдан зиёд кеча, тўй, учрашув, ёшлар бали ва карнавалларда маданий хизмат кўрсатилади. 61 минг совға эгаларини кутмоқда.

Ҳовли тўйлари

Байрам арафасида фарғоналиклар қўш совғали бўлишди. Қўқондаги «Октябрь 50 йиллиги» массивида янги тўрт қаватли уй-жой биноси фойдаланишга топширилди. Уй калитларини олган қўқонлик 44 оилада байрам ҳовли тўйи ўтказиш билан нишонланадиган бўлди. Областнинг Ленинград райони маркази — Учкўприкда ҳам ўзига хос қувончли воқеа юз берди. Бу ерда киносеварлар мамнун бўлишди. Боиси янги фойдаланишга топширилган, 400 томошабинга мўлжалланган кинотеатр экранида айём кунларида илк бор фильмлар кўрсатиляпти. Болаларнинг таътил кунларига бағишланган фильмлар репертуари афишаси ҳам пайдо бўлди.

Янги меҳмон—телеэкранда

Урганчдаги шаҳар туғруқхонасида яна бир қулайлик яратилди. Энди, фарзанд кўрган оталар янги меҳмонни илк бор телевизор экрани орқали кўриш имкониятига эга бўлишди. Чақалоқ ва унинг онасини телевизор орқали кузатиш алоҳида хонада олиб борилади. Видеотелефон мосламаси вақтни тежаш ва санитария-гигиена қоидаларига риоя қилиш имкониятини бермоқда. Урганчликлар байрам арафасида яратилган бундай қулайликдан беҳад мамнун.

«Аленушка билан солдат»

Айём арафасида ёш томошабинлар ҳам совға олишди. Тошкентдаги ёш томошабинлар театрида «Алёнушка билан солдат» эртаги асосида саҳналаштирилган спектакль премьераси намойиш қилинди. Пьесани москвалик драматурглар В. Лифшиц билан И. Кичанова ёзишган. Театрнинг ижодий коллективи янги спектаклни ўқувчиларнинг қишки таътил кунларида кўрсатиш учун тайёрлашди. Спектаклнинг Алёнушка, Тоғ аждари, Шоввоз солдат сингари қаҳрамонлари болаларни янги йил арчаси атрофида кутиб оладилар. Спектаклни тошкентлик болалар билан бирга республикамиз ва мамлакатимизнинг кўпгина шаҳар ва қишлоқларидан таътил кунларини ўтказиш учун республика пойтахтига келган ўқувчилар ҳам кўрадилар. Бу эртакни уларга Ирина Александрова, Соня Собитова, Олег Каипов, Украина ССРда хизмат кўрсатган артист Анатолий Лазурьевский ва бошқалар ҳикоя қилиб берадилар.

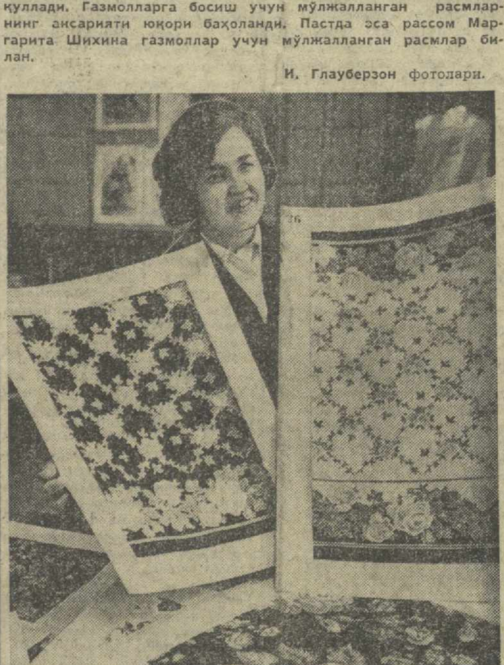

Тошкент «Уртоқ» кондитер фабрикаси коллективи янги йил дастурхонига турли хил ширинликлар ҳозирлади. Фабрикада ишлаб чиқарилаётган «Асалли», «Қорқиз», «Ёшлик», «Оқ олтин», «Узбекистон» каби конфетлар кўпчиликка маъқул бўляпти. Фабрикада кунига 90 тоннадан зиёд маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда. Фабрика маҳсулотларининг 12 хилига давлат Сифат белгиси берилган. Суратларда: (юқорида) конфет цехининг илғор ишчиси Дилбар Аҳмедова маҳсулотларни кўздан кечирмоқда. Узбекистон ССР Енгил саноат министрлигининг бадиий-техник кенгаши Тошкент тўқимачилик комбинатида 1977—1978 йилларда ишлаб чиқаришга қўйиладиган 130 кўринишдаги янги маҳсулотлар нусхасини маъқуллади. Газмолларга босиш учун мўлжалланган расмларнинг аксарияти юқори баҳоланди. Пастда эса рассом Маргарита Шихина газмоллар учун мўлжалланган расмлар билан.

И. Глауберзон фотолари.

ҲАЯЖОНЛИ САТРЛАР

Қўлимизда атоқли ўзбек совет публицисти ва олими, Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати Воҳид Зоҳидов танланган асарларининг биринчи томи. Унга олимнинг публицистик асарлари киритилган. Олим «Мухбир» журналида жуда тўғри қайд қилганидек, «публицистикамиз доимо жуда кенг социал марраларни кўзлаши, бутун инсониятни ҳаяжонлантирадиган масалаларга ҳам кўп эътибор бериши лозим... Публицистика ҳаёт бахш ва сермазмун бўлиши, воқеликнинг барча соҳаларига: сиёсат, халқаро ҳаёт, фалсафа, иқтисодиёт, социал проблема, этика ва бошқа муҳим соҳаларга дадил кириб бориши керак».

Китобни ўқиркансиз, публицист мана шу талабларга тўла-тўкис жавоб берганлигига ишонч ҳосил қиласиз. «Сариқ иблис» одамийликни ютмоқда», «Биз нон ва гул учун курашамиз», «Ассалом, Октябрь», «Кураш тўфонларида тозаланган қитъа», «Мўъжизалар силсиласи», «Бор бўлсин ҳаёт» сингари публицистик мақолаларнинг сарлавҳасиданоқ муаллифнинг ўз олдига қўйган мақсади шундай англашилиб туради.

Китобга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Комил Яшин сўзбоши ёзган. Қирқинчи ва элликинчи йилларга келиб мустақил жанр сифатида шаклланган ва камолот касб этган том маънодаги публицистикамизга Воҳид Зоҳидов қўшган баракали ҳиссага китобхон ҳам турли йилларда ёзилиб, алоҳида тўпланган бу асарларни ўқигач чуқур ишонч ҳосил қилади.

Китобхон уч томликнинг қолган томларини ҳам сабрсизлик билан кутиши табиийдир.

Сергей Павлович ТОЛСТОВ

Таниқли совет олими-тарихчи ва фан ташкилотчиси, СССР Давлат мукофоти лауреати, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг фахрий академиги, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, 1944 йилдан КПСС аъзоси Сергей Павлович Толстов узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг Москвада 1976 йил 28 декабрда вафот этди.

У 1930 йилда Москва Давлат университетини тамомлагач, ўзининг бутун ҳаётини Ватан тарихи этнография фанини ривожлантиришга бағишлади. 1942—1965 йилларда СССР Фанлар академияси этнография институтининг директори, шунингдек бир оз вақт СССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг директори бўлиб ишлади.

Ўрта Осиё халқлари ва хусусан ўзбек халқи тарихий ва маданий меросини ўрганиш Сергей Павловичнинг номи билан чамбарчас боғланган. У 1942 йилда «Қадимий Хоразм» докторлик диссертациясини ёқлади. 25 йил (1945—1970 йиллар) давомида Хоразм комплекс археология-этнография экспедициясининг доимий раҳбари ва ташкилотчиси бўлиб келди.

Сергей Павлович тарихчи, археолог, этнограф кадрларни тайёрлаш ва тарбиялаш учун жуда кўп ишлар қилди. Бу кадрлар Ўзбекистонда ва Ўрта Осиёнинг бошқа республикаларида муваффақиятли иш олиб бормоқдалар.

Партия ва ҳукумат С. П. Толстовнинг хизматларига юксак баҳо бердилар. У икки марта Меҳнат Қизил Байроқ ордени, икки марта «Ҳурмат Белгиси» ордени, Совет Иттифоқи медаллари билан ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди. Тарих фанини ривожлантиришдаги ва Ўзбекистон ССР учун кадрлар тайёрлашдаги катта хизматлари учун С. П. Толстовга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берилди. У 1956 йилдан буён Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг фахрий академиги эди.

Ажойиб совет олими, коммунистнинг порлоқ хотираси у билан бирга ишлаган ва уни билган кишилар қалбида доимо сақланиб қолади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиуми.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

Узбекистон ССР Савдо министрлигининг
ТОШКЕНТ ҲУНАР-САВДО БИЛИМ ЮРТИ
1977 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ БАҚҚОЛЛИК-ҚАНДОЛАТЧИЛИК, ГАСТРОНОМИЯ, ГУШТ-БАЛИҚ МАҲСУЛОТЛАРИ, СУТ МАҲСУЛОТЛАРИ, ГАЗМОЛ, ТАЙЕР КИЙИМ, ПОЙАФЗАЛ, ТРИКОТАЖ-ГАЛАНТЕРЕЯ, АТИР-УПА, УЙ-РУЗҒОР ТОВАРЛАРИНИ СОТАДИГАН ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ СОТУВЧИЛАР, СОТУВЧИ-КОНСУЛЬТАНТЛАР ВА СОТУВЧИ-КОНТРОЛЕР-КАССИРЛАР ТАЙЕРЛАЙДИ.

Ўқиш муддати — 1 йил.

Билим юртига ўрта ва тўлиқсиз ўрта маълумотли, 20 ёшгача бўлган (шунингдек, Совет Армияси сафида хизмат қилиб қайтган 23 ёшгача бўлган). Узбекистон шаҳарларида турувчилар имтиҳонсиз қабул қилинади.

Билим юртини тугатганларга «КИЧИК СОТУВЧИ», «СОТУВЧИ», «СОТУВЧИ-КОНСУЛЬТАНТ» ва «СОТУВЧИ-КОНТРОЛЕР-КАССИР» деган малака унвони берилади.

Ўқувчиларга 32 сўм стипендия берилади. Етим, шунингдек, ота-онасининг қаровисиз қолган болаларга ва Улуғ Ватан урушининг I-II группа инвалидлари болаларига эса 41 сўм стипендия берилади.

БОШҚА ШАҲАРДАН КЕЛГАНЛАР ЕТОҚХОНА БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

ЎҚУВЧИЛАР ПРАКТИКА МАШҒУЛОТЛАРИНИ УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА «ГАСТРОНОМ» КОНТОРАСИНИНГ МАГАЗИНЛАРИДА ВА ТОШКЕНТДАГИ БОШ УНИВЕРМАГДА УТКАЗАДИЛАР.

БИЛИМ ЮРТИДА ЎҚИШ МУДДАТИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: директор номига ёзилган ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), туғилганлиги ҳақида гувоҳнома (асли), турар жойидан справка, таржимаи ҳоли, соғлиги ҳақидаги справка (286-форма), шаҳар савдо бўлимининг йўлланмаси, 3х4 см. ҳажмида учта фотосурат.

Билим юртининг адреси: Тошкент-86, «Оқтепа» массиви, Самарқанд-Дарбоза кўчаси, 60-уй. Телефон: 77-05-80 (4, 9, 11, 15, 19, 21 трамвайлар, 12, 13, 29, 32, 34, 36, 43, 48, 70-автобусларнинг «Оқтепа» бекати).

Узбекистон ССР Министрлар Советининг Ҳунар-техника таълими давлат комитети
ТОШКЕНТДАГИ
34-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1977 ўқув йили учун
ҚЎШИМЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти қуйидаги мутахассисларни тайёрлаб чиқаради: ШТАМПЛАР, ПРЕСС ФОРМАЛАР ВА МОСЛАМАЛАР РЕМОНТИ БУЙИЧА СЛЕСАРЬ-АСБОБСОЗ, ИККИЛАМЧИ КОММУНИКАЦИЯЛАР ТАРМОҚЛАРИ МОНТАЖИ БУЙИЧА ЭЛЕКТРОМОНТАЖЧИ, ТОКАРЬ-УНИВЕРСАЛ, ИНТЕГРАЛ МИКРОСХЕМАЛАРНИ ЙИҒУВЧИ, ЯРИМ УТКАЗГИЧ АСБОБЛАРНИ ЙИҒУВЧИ, ПЛАСТМАССА БУЮМЛАРИНИ ПРЕССЛОВЧИ, САНОАТ АСБОБ-УСКУНАЛАРИНИ РЕМОНТ ҚИЛУВЧИ СЛЕСАРЬ, ЭЛЕКТРОТЕХНИКА МАШИНАЛАРИ ВА АППАРАТЛАРИНИ ЙИҒУВЧИ-СЛЕСАРЬ, ЭЛЕКТР УСКУНАЛАРИНИ ЭКСПЛУАТАЦИЯ ҚИЛИШ ВА ТУЗАТИШ БУЙИЧА ЭЛЕКТРОМОНТЕР.

БИЛИМ ЮРТИГА 8-10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ 15 ЁШДАН 25 ЁШГАЧА БЎЛГАН ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ЎҚИШ МУДДАТИ 8-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИЛАРГА — 2 йил.

Интеграл микросхемалар ва ярим ўтказгич асбобларни йиғувчи мутахассислари учун ўқиш муддати — 1 йил.

УНИНЧИ СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИЛАРГА ЎҚИШ [illegible]ДАТИ — 1 йил.

Саккизинчи синф ҳажмида маълум[illegible] овқат, иш ва кундалик кийим-бош[illegible] ўнинчи синф ҳажмида маълумотли[illegible] пендия берилади.

Ҳамма ўқувчилар ишлаб чиқариш практикаси даври[illegible] ҳақининг 33 проценти ҳажмида маош билан таъминланадилар.

8-синф ҳажмида маълумотлилар 44-кечки ишчи-ёшлар мактабида ва электротехника техникумида ўқишни давом эттиришлари мумкин.

БИЛИМ ЮРТИНИ АЪЛО БАҲОЛАР БИЛАН БИТИРГАНЛАР ТЕХНИКУМ ВА ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА ИМТИЁЗЛИ РАВИШДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

БИЛИМ ЮРТИДА ВОКАЛ-ИНСТРУМЕНТАЛ АНСАМБЛИ, РАҚС ВА ХОР ТУГАРАКЛАРИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАН. БИЛИМ ЮРТИДА КИНОСТУДИЯ, ФОТОТУГАРАК, ТЕХНИКА ИЖОДИ ТУГАРАКЛАРИ ВА СПОРТ СЕКЦИЯЛАРИ МАВЖУД.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш лозим: директор номига ариза, маълумоти ҳақида гувоҳнома ёки аттестат (асли), туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, автобиография, ота-онасининг ишлаётган ери ва яшаш жойидан справка, мактабдан ёки иш жойидан медицина спаравкаси (286-форма), 6 та фотосурат (3х4 см.).

Бизнинг адрес: Тошкент-105, Ленин райони, Манжара кўчаси, 137-уй, ГПТУ-34 (12, 26, 37, 52, 55, 68, 22-автобуслар, 5-трамвайнинг «Қорасув» бекати).

«Союзтелефонстрой» трестининг
ТОШКЕНТ ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ БОШҚАРМАСИ

алоқа монтажчилари — кабелчи-қалайловчи мутахассисларини тайёрлайдиган

3 ОЙЛИК КУРСЛАРГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

КУРСЛАРГА СОВЕТ АРМИЯСИДА ҲАРБИЙ ХИЗМАТНИ УТАБ ҚАЙТГАН, 8—10-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ЙИГИТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Машғулотлар — 3 январда бошланади.

ЎҚУВЧИЛАРГА ҲАР ОЙДА 75 СУМ 80 ТИЙИНДАН СТИПЕНДИЯ БЕРИЛАДИ.

Улар ётоқхона билан таъминланадилар.

Курсларни тугатганларга алоқа монтажчиси — кабелчи-қалайловчи мутахассислиги бўйича тариф-квалификация разряди унвони ҳақида гувоҳнома берилади, ҳамда улар «Союзтелефонстрой» трестининг қурилиш-монтаж бошқармаси системасига ишга юбориладилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри-5, Куйбишев шоссеси, 15-уй, 12корпус (5, 7, 12, 68, 26, 37, 55-автобусларнинг «Тепловоз депоси» бекати). Телефонлар: 91-44-95, 91-56-94, 91-53-90.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 31/XII да Золушка, (12.00), Узбекистон ССР халқ артисти В. ГРИНЧЕНКО ва Т. ДАНИЛОВА иштирокида КОНЦЕРТ (19.00), 1/I да Доктор Айболит (12.00), Севилья сартароши (19.00).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 1/I да Ужарлар (12.00, 19.00).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Шимолий Осетия АССРда хизмат кўрсатган артист Эмиль КИО раҳбарлигидаги йирик иллюзион ревю иштирокида «ЦИРКДА АРЧА» томошалари (10.00, 13.00, 16.00, 19.30).

Кино

Мени йўқ бўлиб кетган десалар, ишонма — «НУКУС» (13, 15, 17, 19, 20.30), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Оқ тиш; Оқ тишнинг қайтиши — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12, 15, 18, 21.00).

Табор кўкка интилади — «ЯНГИОБОД» (11, 13, 15, 17, 19, 21.00).

Мистер Мак-Кинлининг қочиши — «МОСКВА» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Сеними, шошмай тур! (9-чиқарилиши) — «КУКЧА» (11, 13, 15, 17, 19, 20.00).

Виннету — Инчу-Чун ўғли— «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Узбекистон ССР Социал таъминот министрлиги республика миқёсидаги шахсий пенсионер
Холмат ИСЛОМБОЕВнинг
вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10— Эрталабки гимнастика. 10.30— Янги йил концерти. 11.00 — Изқувар Калле саргузаштлари (бадиий фильм, 2-серия). 12.10 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. 12.40 — Концерт. 13.30 — Адабий ўқиш. 14.05— Жаҳон халқлари ижоди. 14.50 — Чиполлино (балет). 17.00 — Монреал — 1976 йил (спорт программаси). 18.00 — Қиш эртаги. 18.30 — Инсон, Ер, Коинот. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Мультфильмлар. 19.50 — Бошидан охиригача... (бадиий фильм). 20.55 — Хонимлар ва гусарлар (фильм-спектакль). 22.00 — «Вақт». 22.30 — Фильм-спектаклнинг давоми. 23.50 — Классик опереттлардан оҳанглар. 00.40 — Ҳужжатли фильм. 00.50 — Совет халқига табрик. 01.05 — «Голубой огонёк». 04.00 —Эстрада артистларининг концерти. 05.00 — Сеҳрли фонарь.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Мультфильм. 11.50 — Уйлаб топ. 12.20 — Қорқиз (фильм-опера). 13.25 — Москвани айланиб (бадиий фильм). 18.10 — Янги йил саргузашти. 18.35 — 1976 йил спорти. 19.25 — «Ахборот». 19.40 — Ассалом, 1977 йил. 20.10 — Вал рақслари кечаси. 20.45 — «Ахборот». 21.05 — Календарнинг сўнгги варақлари (телеминиатюралар). 22.00 — «Вақт» (Москва). 22.30 — Даврамизга марҳабо (янги йил байрам музикали программаси). 23.45 — Янги йил табриги. 00.05 — Янги йил байрам музикали программасининг давоми. 01.50 — «Голубой огонёк» (Москва). 04.00 — Эстрада артистларининг концерти. 05.50 — Сеҳрли фонарь.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — Болалар учун фильм. 19.45 — Концерт. 20.20 — Тошкент янгиликлари. 20.35 Рақс ўқитувчиси (фильм-спектакль, 2-серия).

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — 1976 йил қўшиқлари. 9.30 — Бадиий ҳаваскорлик қатнашчилари ижро этадилар. 11.15 — Байрам олди интервьюси. 11.35 — Д. Зокиров. «Қарши чўли гуллари». Сюита. 12.10 — «Узбекистан индустриальний». 13.30 — Музикали совғалар. 14.00 — Янги йилингиз муборак бўлсин қишлоқ меҳнаткашлари. 16.10 — Тошкентнинг театр ва концерт заллари бўйлаб. 19.00 — Байрам арафасида. 19.20 — «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 20.20 — Бугун ҳамма рақсга тушади. 21.00 — Эски йилнинг сўнгги куни. Адабий эшиттириш. 22.00 — Музикали Янги йил радиобали. 23.10 — «Табассум» радиожурнали. 23.50 — Янги йилингиз қутлуғ бўлсин, ўртоқлар! 00.03 — «Табассум» радиожурнали (давоми). 01.00 — Музикали янги йил радиобали (давоми). 02.35 —Москва. 05.00 — Эшиттиришлар охири.

Об-ҳаво

Бугун республикамизнинг ҳамма ерида ҳаво ўзгариб туради. Бухоро, Хоразм, Самарқанд, Қашқадарё областларида ҳаво булутланиб туради, ёғингарчилик бўлиши кутилмайди. Тошкент, Сирдарё, Жиззах областлари ва Фарғона водийсида эрталаб туман тушади, секундига 3-7 метр тезликда беқарор шамол эсиб туради. Қорақалпоғистон АССР, Хоразмда, Бухоро областининг шимолида ҳарорат 0-5 даража, Сурхондарё ва Қашқадарё областларида 7-12 даража, қолган территорияларда 5-10 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб кучсиз шамол эсиб туради, ёғингарчилик кутилмайди, 9-11 даража иссиқ бўлади.

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент ЛЕНИН проспекти № 41 * ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.
Р. 20874. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. В. — 304.